Súd:	Okresný súd Humenné
Spisová značka:	6C/45/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu:	8321202568
Dátum vydania rozhodnutia:	10. 04. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Jana Kurucová
ECLI:	ECLI:SK:OSHE:2025:8321202568.14

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Humenné sudkyňou JUDr. Janou Kurucovou v spore žalobcov 1. A. B.–C., D. E., nar. XX.X.XXXX, bytom Čsl. F. XX, G., 2. H. I. B.–C., nar. XX.X. XXXX, bytom Čsl. F. XX, G., 3. mal. J. B.–C., nar. XX.X. XXXX, bytom Čsl. F. XX, G., zast. rodičmi A. B.–C. a H. I. B., 4. mal. K. B.–C., nar. XX.X.XXXX, zast. rodičmi A. B.–C. a H. I. B., všetci žalobcovia právne zastúpení JUDr. Janou Šepeľovou, advokátkou, Nám. slobody 13/25, Humenné, proti žalovanej Nemocnici A. Leňa Humenné, a.s., IČO: 472 490 48, Nemocničná 7, Humenné, zastúpenej JUDr. Máriom Keletim, Advokátska kancelária, ul. Hlavná č. 36, Hnúšťa o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaná je povinná uhradiť žalobkyni v 1. rade 32.237,- eur, žalobcovi v 2. rade 3.000,- eur, žalobkyni v 3. rade 500,- eur, žalobcovi v 4. rade 500,- eur, každému z nich v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Konanie zastavuje v časti o zaplatenie 2.026,- eur.

III. V prevyšujúcej časti žalobu zamieta.

IV. Priznáva žalobcom v 1. až 4. rade vo vzťahu k žalovanej právo na náhradu trov konania v celom rozsahu z prisúdených súm s tým, že o výške trov bude rozhodnuté samostatným uznesením, ktoré vydá po právoplatnosti tohto rozsudku vyšší súdny úradník.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia v 1. až 4. rade podali 12.08.2021 na tunajší súd žalobu, ktorou žiadali, aby žalovanej bola uložená povinnosť:
-zaslať im list znenia, ktorým sa ospravedlňuje za porušenie povinnosti pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti žalobkyni v 1. rade pri pôrode a po pôrode dňa 12.08.2019, v dôsledku čoho došlo k porušeniu práva žalobcov na ochranu ich osobnosti,
- zaplatiť žalobkyni v 1. rade titulom bolestného sumu 8 104 eur, titulom náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sumu 52 676 eur, titulom nemajetkovej ujmy sumu 50 000 eur,
- zaplatiť žalobcovi v 2. rade titulom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sumu 40 000 eur,
- zaplatiť žalobcovi v 3. rade titulom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sumu 20 000 eur,
- zaplatiť žalobcovi v 4. rade titulom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sumu 20 000 eur,
- zaplatiť žalobkyni v 1. rade titulom náhrady nákladov za vypracovanie znaleckého posudku sumu 3. 634,20 eur, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku a priznať im vo vzťahu k žalovanej náhradu trov konania v celom rozsahu.

Podaním zo 7.4.2025 zobrala žalobkyňa v 1. rade žalobu čiastočne späť, o zaplatenie 2026 eur, týkajúcu sa nároku na bolestné a v tejto časti žiadala konanie zastaviť.

2. Podanú žalobu odôvodnili tým, že žalobkyňa v 1. rade bola dňa 11.08.2019 prijatá na gynekologicko-pôrodnícke oddelenie Nemocnice A. Leňa v Humennom pre začínajúci pôrod a dňa 12.08.2019 pomocou vákuumextraktora (VEX) porodila dcérku Zaru. Počas pôrodu došlo k poraneniu - natrhnutiu časti pošvy vpravo, ktorá bola ošetrená šitím. Z nemocnice bola do ambulantnej starostlivosti prepustená 15.08.2019.

Pre výraznú bolesť a zápach z pošvy dňa 19.08.2019 navštívila gynekologičku H. A. E., zmluvnú gynekologičku, ktorá pri vyšetrení zistila: „výrazný opuch hrádze, vstrebávajúci sa hematóm hrádze, dehistencia episiotomie I. sin, pri vchode do pošvy, v dĺžke 2 centimetre s výrazným šírením zápachu“. Vykonala revíziu pošvy, kde boli nájdené 2 zhluky ponechaných tampónov, na povrchu s hnisavým nánosom a bol privolaný aj ďalší gynekológ MUDr. Buhaj a zdravotná sestra gynekologičky. Z pošvy bol odobratý výter na kultiváciu a bola naordinovaná antibiotická liečba.

23.08.2019 žalobkyňa v 1. rade opätovne navštívila gynekologičku H. E., za účelom kontroly, lebo pociťovala neustále bolesti a mala problémy s vylučovaním stolice. Pri vyšetrení bolo zistené, že rozpad zošitia hrádze pretrváva, z pošvy sa šíri zápach, cez ktorú vyteká malé množstvo stolice. Pri vyšetrení konečníka lekárka zistila minimálne funkčný zvierač a prstom sa dostala do pošvy.

Žalobkyňa v 1. rade uviedla, že po horeuvedenom vyšetrení bola odoslaná na gynekologicko-pôrodnícke oddelenie nemocnice L., kde po konzultácii s primárom bola 26.08.2019 prijatá na hospitalizáciu za účelom vykonania operačného zákroku, ktorý bol vykonaný 27.08.2019 v celkovej anestézii a spočíval v znovuzošití rozpadnutej episiotómie, plastike vonkajšieho a vnútorného zvierača, ako aj v odstránení rektovaginálnej fistuly.

3. Žalobkyňa v 1. rade uviedla, že na základe presvedčenia, že zo strany žalovanej jej nebola zdravotná starostlivosť poskytnutá správne, sa obrátila na Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ktorý konštatoval, že zdravotná starostlivosť nebola poskytnutá správne a bolo konštatované, že: „u pacientky nebola dostatočne vykonaná revízia a ošetrenie pôrodných ciest po pôrode. Postup dohliadaného subjektu pri poskytovaní perinatálnej zdravotnej starostlivosti nebol správny“. Výkonom dohľadu úrad zistil, že došlo k porušeniu § 4 ods. 3 zákona číslo 576/2004 Z. z.

4. Žalobkyňa nechala vypracovať znalecký posudok profesorom MUDr. Jozefom Višňovským CSc., ktorý vyhodnotil, že starostlivosť žalovanej bola neadekvátna a nesprávna a to počas prvej, druhej, aj tretej doby pôrodnej, ako aj vo včasnom popôrodnom období a došlo k postupu „non lege artis“.

Znalec v znaleckom posudku bodovo ohodnotil bolestné vo výške 400 bodov, čo v peňažnom vyjadrení predstavuje sumu 8104 eur a bodovo ohodnotil sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 2600 bodov, čo predstavuje sumu 52 676 eur.

Za vypracovanie znaleckého posudku bola znalcovi uhradená odmena vo výške 3 634,20 eur.

5. Žalobkyňa v 1. rade, pred podaním žaloby, vyzvala žalovanú na úhradu uplatnených nárokov, ale žalovaná s tým nesúhlasila a preto bola podaná žaloba na súd.

Uviedla, že má za to, že sú dané predpoklady pre vznik občianskoprávnej zodpovednosti zo strany žalovanej za škodu, nakoľko konaním alebo opomenutím konania, došlo k porušeniu právnej povinnosti, k vzniku škody na jej zdraví a medzi porušením povinnosti a vznikom škody je príčinná súvislosť.

Zároveň nesprávnym poskytnutím zdravotnej starostlivosti došlo aj k neoprávnenému zásahu do jej osobnosti a to k zásahu do práva na ochranu súkromia, dôstojnosti človeka, ochranu rodinného života a podobne. Žalobkyňa v 1. rade uviedla, že doteraz má z celého pôrodu traumu a aj keď s manželom chceli veľkú rodinu, po negatívnych skúsenostiach odmieta znovu otehotnieť, čo sa negatívne prejavuje aj v jej manželskom a sexuálnom živote. Nemôže zabudnúť na necitlivý prístup personálu nemocnice, ako aj na neuveriteľné bolesti ktoré prežila, má z toho nočné mory a strach. Zažívala ponižujúce situácie pri vyšetrení u H. E., keď sa z jej vagíny šíril neznesiteľný zápach. Nemohla svoju dcéru po pôrode kojiť, lebo jej boli naordinované antibiotiká a tiež podstúpila operáciu v celkovej anestézii. Syn, ktorý mal v

tom čase 3 roky, musel zostať bez matky, rovnako tak ako aj narodená dcéra, lebo ona musela riešiť svoj zdravotný stav.

Žalobcovia preto žiadali, aby bolo rozhodnuté tak, ako je to uvedené v bode 1. odôvodnenia tohto rozsudku.

6. Žalovaná sa k žalobe vyjadrila tak, že žalobkyňa v 1. rade bola ako pacientka prijatá na gynekologicko-pôrodnícke oddelenie žalovanej s diagnózou vaginálny pôrod po predchádzajúcom cisárskom reze. Pri príjme boli vykonané všetky potrebné vyšetrenia a stav bol opakovane monitorovaný pomocou CTG záznamov. Tie nepoukazovali na ohrozenie plodu hypoxiou a 12.8.2009 začal samotný pôrod o 5. 00 hod. prvou pôrodnou dobou. Pri tretej dobe pôrodnej o 13.50 hod. bol vykonaný pôrod v 10. mesiaci, 40. týždni pomocou vákuumextraktora pre vyčerpanosť a nespoluprácu pacientky.

Pri pôrode došlo k poraneniu žalobkyne v 1. rade, konštatované bolo poranenie episiotomia I. sin, ruptúra parietis vaginae I. dx, ktoré boli ošetrené sutúrou. Pacientka bola po pôrode prevezená na oddelenie šestonedelia, kde boli sledované jej vitálne funkcie, bol monitorovaný krvný tlak, rozbiehala sa laktácia a sutúra sa hojila perimam. Pri kontrolnom USG vyšetrení bola dutina uteru bez reziduí a boli ordinované analgetiká a preparáty železa. Do ambulantnej starostlivosti bola pacientka prepustená 15.08.2019.

7. Žalovaná sa vyjadrila k právnej stránke veci, najmä k predpokladom vzniku nároku na náhradu škody, pričom prvým z nich je protiprávny úkon. Žaloba sa v tomto smere opiera o oznámenie Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a posudok profesora MUDr. Jozefa Višňovského CSc., ale podľa žalovanej žiaden protiprávny úkon nie je daný a poskytnutú zdravotnú starostlivosť považuje za lege artis.

Pochybením mala byť nedostatočne vykonaná revízia a ošetrenie pôrodných ciest po pôrode a postup pri poskytovaní popôrodnej zdravotnej starostlivosti. Podstatou tohto konštatovania malo byť ponechanie tampónov v pošve žalobkyne v 1. rade, avšak pri vykonanom USG vyšetrení neboli zistené žiadne reziduá. Pri vyšetrení 19.08.2019 u H. E. malo dôjsť k vybratiu dvoch tampónov z pošvy, ktoré mali byť overené privolaním ďalšieho svedka MUDr. Buhaja. Žalovaná s takým tvrdením nesúhlasila, lebo overenie nálezu nebolo vykonané žiadnym predpísaným postupom, pričom z hľadiska lekárskej vedy mohlo ísť o staršie koaguá, prípadne zhluk pôrodných blán, či zbytky placentárneho tkanivá po odlúčení z maternice. Akýkoľvek materiál z tela človeka musí ísť na histologické vyšetrenie, ktoré jediné môže urobiť záver o charaktere materiálu, čo sa v danom prípade nestalo.

Žalovaná uviedla, že ďalšie uvádzané pochybenia vychádzajú len zo znaleckého posudku, ktorého závery sú v rozpore so samotnými závermi Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a to najmä v konštatovaných pochybeniach ohľadne času, keď k nim malo prísť. Úrad konštatoval pochybenie v popôrodnej starostlivosti a znalec pochybenia počas samotného pôrodu. V tomto smere žalovaná poukázala na to, že znalec bol konzultantom Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou pri vypracovaní rozhodnutia. Žalovaná namietala zaujatosť znalca, lebo bol konzultantom v rámci výkonu dohľadu a znalec mal túto skutočnosť oznámiť objednávateľovi znaleckého posudku. Samotný znalecký posudok tak nemôže byť podkladom pre konanie, lebo ho vypracoval vylúčený znalec a to pre pomer k veci ako aj k osobe, keďže obidve činnosti sa týkali žalovanej. Zároveň poukázala na to, že znalecký posudok neobsahuje doložku podľa § 209 ods. 2 CSP. Žalovaná namietala aj samotnú formu a obsah znaleckého posudku ako aj jeho prílohy.

8. Žalovaná tvrdila, že žalobkyni v 1. rade bolo zrozumiteľným spôsobom vysvetlené, že predchádzajúci cisársky rez nie je dôvodom na jeho opätovné vykonanie, čo žalobkyňa akceptovala. O tom, že pôrod bol vykonaný správne svedčí aj samotné oznámenie o prešetrení podnetu, kde spôsob vedenia pôrodu prostredníctvom vákuumextraktora bol indikovaný správne.

Poukázala aj na iné nedostatky znaleckého posudku lebo konštatoval pochybenia, ktoré sa vyskytujú aj o iných poskytovateľov zdravotnej starostlivosti.

9. Žalovaná namietala postup H. E. po vyšetrení dňa 23.08.2019, keď neboli ordinované antimykotiká, ale antibiotiká, bez potrebného diagnostického vyšetrenia. Podľa záznamu lekárky sa pri vyšetrení per rectum bol análny sfinkter minimálne funkčný, za análnym zvieračom na čísle 10 - 11 sa prstom cez

steny sutúry dostala do pošvy. Z uvedeného vyplýva, že pri vyšetrení cez poštu sa lekárka mohla dostať na číslo 7 – 8, čo znamená vpravo v pošve. Episiotomia po pôrode však bola vedená vľavo na číslo 4 – 5. K vzniku fistuly tak mohlo dôjsť aj priamo pri vyšetrení. U žalobkyne to znamená, že pri vykonanej episiotomii k poraneniu zvierača v žiadnom prípade nedošlo.

3 dni po diagnostike fistuly, ktorá nie je akútny problém, bola žalobkyňa 26.08.2019 prijatá na gynekologicko-pôrodnícke oddelenie Nemocnice Snina a zápalové parametre nesvedčili pri prepúšťaní pre zápalový proces. Zároveň z prepúšťacej správy nie je možné zistiť, o aký druh fistullectomie sa malo jednať, pričom samotná operácia fistuly je veľmi náročný operačný výkon, zvlášť, ak sa malo jednať o komunikáciu pošvy s konečníkom. Takéto operácie sa vykonávajú až s odstupom času niekoľkých mesiacov od ich vzniku, aby z tkanív vymizla zápalová aktivita. Nebol zabezpečený operačný protokol, ako aj záznam o vykonanej anestézii.

10. Žalovaná konštatovala, že neexistuje jej protiprávny úkon a teda nemôže existovať ani spôsobená škoda a nemajetková ujma, za ktorú by zodpovedala. Musí tiež existovať príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom a spôsobenou škodou, lebo nie každý protiprávny úkon alebo opomenutie konania, nutne spôsobí vznik škody, prípadne nemajetkovej ujmy. Z dôkazov predložených žalobcami nevyplýva žiadna príčinná súvislosť vo vzťahu k uplatnenej náhrade škody a nemajetkovej ujmy.

11. Z opatrnosti sa vyjadrila aj k uplatnenej výške škody a nemajetkovej ujmy, pričom uviedla, že väčšina uplatnených nárokov je založená na predloženom znaleckom posudku.

Žalovaná namietala uplatnenie položky 90ch, položky 234 a pri bolestnom položky 239. Všetky položky bolestného znalec navýšil na dvojnásobok, pričom v rámci zdôvodnenia tohto navýšenia uvádza § 9 ods. 5 písm. b) zákona číslo 437/2004 Z. z., ale v zmysle tohto ustanovenia mohlo ísť o navýšenie len o polovicu. V časti sťaženia spoločenského uplatnenia znalec duplicitne použil položku 90ch a pri položkách 313 a 314 sa nie je možné vyjadriť sa bez doručenia zdravotnej dokumentácie. Rovnako tak znalec bodové ohodnotenie sťaženia spoločnosť členského uplatnenia navýšil na dvojnásobok, hoci na to neboli dôvody zmysle § 10 ods. 4 citovaného zákona.

12. Vo vzťahu k uplatnenej náhrade škody titulom nákladov na vypracovanie znaleckého posudku vo výške 3634,20 eur žalovaná uviedla, že znalec vyúčtoval prácu v rozsahu 180 hodín, čo by znamenalo 22,5 dňa. Takýto rozsah je nenáležitý, lebo znalec mal o celej veci vedomosť, keďže vypracoval podklady pre Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou.

13. Nároky žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy považovala žalovaná za neopodstatnené, uplatnenú výšku za nenáležitú a v rozpore s akoukoľvek judikatúrou Najvyššieho súdu SR v obdobných veciach. Poukázala na zákonné predpoklady uplatnenia náhrady na nemajetkovú ujmu, ako aj na rozhodnutia súdov Slovenskej republiky týkajúce sa priznania nároku na nemajetkovú ujmu. Uplatnený nárok považovala za nedôvodný a neprimerane vysoký vo vzťahu ku všetkým žalobcom, pričom už žalobcov v 2. až 4. rade zo žaloby nie je možné vyvodiť, na základe akých skutočností by sa im nemajetková ujma mala priznať. Žaloba absolútne neuvádza, aké právo pokrývajúce ochranu osobnosti bolo u nich porušené, či ohrozené, v žalobe sa neuvádzajú žiadne skutkové tvrdenia a je v tomto smere nepodložená nepreukázaná a neoznačuje žiadne dôkazy.

Žalovaná poukázala na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky I.ÚS/426/2014, v ktorom ústavný súd vyslovil, že právo na náhradu škody z titulu náhrady sťaženia spoločenského uplatnenia podľa ustanovenia § 444 Občianskeho zákonníka a právo na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, sú samostatné nároky fyzickej osoby a preto ich nemožno duplicitne uplatňovať na základe rovnakých skutkových tvrdení, hoci aj v dvoch samostatných konaniach pred príslušným súdom.

Na základe skutočností uvedených vo vyjadrení žalovaná žiadala, aby súd podanú žalobu zamietol v celom rozsahu.

14. Žalobkyňa v 1. rade k vyjadreniu žalovanej uviedla, že pred prepustením z nemocnice jej bolo urobené USG brucha, nie však pošvy, preto žalovaná nemohla zistiť, že v pošve boli ponechané tampóny. Rovnako poprela tvrdenia žalovanej o tom, že pri vykonanom USG vyšetrení neboli v pošve

zistené žiadne reziduá, lebo pri vyšetrení u MUDr. Buhajovej, dňa 19.08.2019 boli vybraté 2 zhluky zabudnutých tampónov, ktoré osobne videla. Rovnako tak poprela tvrdenie žalovanej, že poranenia jej mohla spôsobiť H. E. pri vyšetrení, lebo lekárka vybrala tampóny s hnisavým nánosom, ktoré našla pri revízii stien pošvy. Po celej miestnosti sa šíril neznesiteľný zápach, spôsobený týmito tampónmi. Pri kontrolnom vyšetrení 23.08.2019 MUDr. Buhajová revidovala malé množstvo stolice, ktorá začala vytekať z pošvy a preto bol v Nemocnici Snina s.r.o. vykonaný operačný zákrok - zošitie rozpadnutej episiotómie, plastika vonkajšieho a vnútorného zvierača, ako aj odstránenie rektor vaginálnej fistuly.

Žalobkyňa v 1. rade k vyjadreniu žalovanej, že operácia v Snine bola vykonaná predčasne, uviedla, že dôvodom bola skutočnosť, že po pôrode nebol privolaný chirurg, keď sa zistilo, v akom stave bol jej konečník. Tvrdila, že k poškodeniu jej zdravia došlo bezprostredne pri a po pôrode, čo bolo preukázané znaleckým posudkom a stanoviskom Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou.

15. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa so zdravotnou dokumentáciou žalobkyne v 1. rade, vrátane lekárskej správy a vyjadrenia H. E., vypočul žalobcov v 1. a 2. rade, oboznámil sa so znaleckým posudkom prof. MUDr. Jozefa Višňovského, CSc. a jeho doplnkom, vrátane výsluchu tohto znalca na pojednávaní, ako aj s faktúrou za vypracovanie znaleckého posudku. Oboznámil sa so stanoviskom Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, nariadil znalecké dokazovanie Znaleckou organizáciou LEGE ARTIS s.r.o., vypočul znalca tejto organizácie MUDr. Petra Sucháneka, nariadil vypracovanie doplnku k znaleckému posudku, vypočul ako svedkyňu H. E., oboznámil sa s písomnými vyjadreniami strán sporu a zistil nasledovný skutkový stav.

16. Súdu bol ako listinný dôkaz predložený pôrodopis gynekologicko-pôrodníckeho oddelenia Nemocnice A. Leňa Humenné, z ktorého vyplýva, že žalobkyňa v 1. rade bola prijatá dňa 11.08.2019 o 23.33 hod. ako rodička a bola prepustená dňa 15.08.2019 o 14.00 hod. Boli zaznamenané jednotlivé fázy pôrodu, ktorý prebiehal dňa 12.08.2019 od 5.00 hod. do 13.00 hod., kedy došlo k pôrodu novorodenca ženského pohlavia za použitia VEX, pre sťaženú spoluprácu, pacientka netlačí, vyčerpaná. Bola vykonaná revízia pôrodných ciest a boli zaznamenané pôrodné poranenia episiotómia ml. I. sin, ruptúra parietis vaginae I. dx.

17. Žalobkyňa vo svojej výpovedi pred súdom uviedla, že bola prijatá na gynekologicko-pôrodnícke oddelenie žalovanej dňa 11.08.2019 dopoludnia, z dôvodu naplánovaného pôrodu. Komunikovala len so zdravotnou sestrou a hoci mala kontrakcie a bolesti, lekár sa na ňu neprišiel pozrieť celú noc, hoci sa toho dožadovala. Až nadránom jej H. C. oznámil, že bude rodiť prirodzenou cestou, hoci predchádzajúci pôrod prebiehal cisárskym rezom. Primár oddelenia H. G. sa vyjadril tak, že ak pôrod nepôjde prirodzenou cestou, naplánuje sekciu. Keďže pociťovala neustále bolesti, ktoré sa stupňovali, na jej vyžiadanie jej bola pichnutá epidurálna injekcia a po určitom čase nastúpili pôrodné bolesti. Popísala komunikáciu s H. G., ktorý podľa jej vyjadrenia bol zle naladený a kričal, že všetky pacientky od H. E. chcú cisársky rez a nebral do úvahy odporúčanie H. E., ktorá zdôraznila, že má navraté žily ešte po predchádzajúcom pôrode.

Samotný pôrod žalobkyňa opísala tak, že bola v bolestiach, vysilená a ani nevedela, čo sa okolo nej deje, len počúvala pokyny zdravotnej sestry. Porodila dcéru a primár, ktorý dieťa odrodil, bezprostredne potom odišiel a prišla iná lekárka, ktorá jej vysvetlila, že dieťa má potlačenú hlavičku od gumy zvonu, ktorým primár dieťa odrodil. Žalobkyňa uviedla, že na tento spôsob pôrodu ju nikto neupozornil, nikto sa jej nič nepýtal, ani nežiadal jej súhlas. Šitie po pôrode vykonala MUDr. Pradová a podľa žalobkyne to trvalo príliš dlho, asi hodinu, bolo to veľmi nepríjemné a bolestivé.

Po presune na izbu, vo večerných hodinách, po návšteve toalety skolabovala, ale nie je to zaznamenané v žiadnej lekárskej správe. Keďže bola veľmi vysilená a zoslabnutá, nedoniesli jej dieťa, ale podávali infúzie a lieky. Aj keď jej na ďalší deň dieťa doniesli uviedla, že sa cítila veľmi zle, bola ubolená a zoslabnutá natoľko, že nedokázala chodiť, ani sa o dieťa postarať. Pred prepustením z nemocnice jej lekárka urobila USG vyšetrenie brucha a pri tej príležitosti jej žalobkyňa povedala, že ešte nemala stolicu, hoci ubehlo už niekoľko dní. Ošetrujúca lekárka tomu nevenovala žiadnu pozornosť a prepustila ju z nemocnice.

Aj po prepustení z nemocnice sa žalobkyňa cítila veľmi zle, nedokázala sa postarať o domácnosť ani o deti a jej stav sa zhoršoval. Uviedla, že aj keď prestala krvácať, tak mala pocit, že niečo nie je v poriadku,

lebo cítila bruchu tlak a mala neustále bolesti, preto navštívila svoju lekárku MUDr. Buhajovú. Tá pri vyšetrení zistila, že všetky stehy, ktorými ju zošili po pôrode boli rozpadnuté, potrhané a pri vyšetrení vagíny zistila, že tam boli tam zabudnuté tampóny, ktoré spôsobovali značný zápach. H. E. zavolala aj svojho manžela MUDr. Buhaja, ktorý to tiež videl, rovnako ako prítomná zdravotná sestra. Žalobkyňa popísala, že zápach v miestnosti bol neznesiteľný a tampóny, ktoré lekárka vytiahla, jej boli ukázané a vyzerali ako zhluk zaschnutej krvi alebo tekutín, mokvali a boli slizké. Následne H. E. vytiahla ešte jeden takýto tampón, pričom tento úkon bol pre ňu mimoriadne bolestivý a neznesiteľný. Vytiahnuté tampóny museli byť vyhodené z ambulancie, pretože spôsobovali neznesiteľný zápach. Lekárka jej naordinovala preventívne antibiotiká a vyšetrila jej aj konečník, lebo žalobkyňa ju upozornila na to, že ešte nemala stolicu od pôrodu. Pri tomto vyšetrení lekárka zistila, že zvierač je nefunkčný. Až po 10 dňoch, keď sa jej podarilo ísť na stolicu, zistila, že tá prechádza cez vagínu von z tela a preto znova navštívila svoju lekárku. Tá pri vyšetrení zistila priechod medzi konečníkom a vagínou a povedala, že musí byť vykonaná operácia a možno aj plastika vagíny a konečníka. Žalobkyňa uviedla, že v tom čase konečník vôbec nedokázala ovládať a stolica pretekala cez vagínu von. Keďže mala zlé skúsenosti s nemocnicou v Humennom, bola vykonaná konzultácia s primárom nemocnice v L. H. I., ktorý ju vyšetril, pričom konštatoval, že bude všetko potrebné zoperovať nanovo, pričom je to vždy horší postup, keď sa niečo, čo už raz bolo zošité, musí znova popretŕhať a nanovo pozošívať pričom nie je záruka, že sa zrastie všetko tak, ako keby to bolo zašívané hneď po pôrode.

Žalobkyňa uviedla, že musela doma nechať novonarodenú dcéru a trojročného syna a podrobiť sa operácii, po ktorej sa jej trocha uľavilo, ale problém so stolicou sa nevyriešil hneď. Pretrvával ešte zopár dní, neustále mala výtoky z pošvy a všetko bolo pre ňu nepríjemné. Problémy so stolicou pretrvávajú a obmedzujú ju v každodennom živote.

18. Na doplňujúce otázky pri výsluchu uviedla, že s možnosťou použitia vákuumextraktora nebola oboznámená, ani by s tým nesúhlasila a bolo jej povedané, že keď prvé dieťa porodila sekciou, tak si má urobiť aj predoperačné vyšetrenia pre každý prípad. Pred prepustením z nemocnice jej bolo urobené len USG vyšetrenie brucha, nie však vagíny. Odbornú pomoc, či už psychologickú alebo psychiatrickú nevyhľadala, lebo sa pred cudzími ľuďmi hanbila rozprávať o tom, čo sa jej stalo. So situáciou sa vyrovnala za pomoci rodiny, ktorá jej pomáhala aj v starostlivosti o deti. Uviedla, že prvé 3 až 4 týždne po pôrode nikde nebola, ani nebola schopná starať sa o seba, o domácnosť a o deti. Pomáhali jej svokra a mama, lebo manžel musel chodiť do práce.

Vyšetrenia u H. E. popísala tak, že jej pinzetou vybrala z pošvy 2 zhluky tampónov, všetko vyčistila nasadila antibiotiká a roztoky na čistenie. Pri druhom vyšetrení, po oznámení žalobkyne, že jej stolica vyteká cez vagínu, lekárka vyšetrila malíčkom aj konečník a naplánovala operáciu v Snine. Potvrdila že I. H. M., N. ju osobne nevidel, nevyšetril, ani ho nepozná.

19. K nárokom na sťaženie spoločenského uplatnenia a nemajetkovej ujmy žalobkyňa uviedla, že udalosti ktoré sa udiali, ju zasiahli nielen po zdravotnej stránke, ale aj po ľudskej, emocionálnej, povahovej, fyzickej a narušili jej ľudskú dôstojnosť. Prežívala, žiaľ, stres, šok, má pocit hanby, ktorý pretrváva.

Po pôrode jej bolo odopreté byť s novonarodeným dieťaťom, lebo odpadla a povedali jej, že jej dieťa prinesú, až keď na tom bude lepšie. O dieťa sa nemohla starať nielen v nemocnici, ale ani doma a to ani o trojročného syna, lebo bola vyčerpaná, bola v strese, stratila mlieko a dcéru nemohla kojiť vôbec. Už v nemocnici zažila pocit nefunkčnosti ako ženy, ako matky, lebo chcela niečo urobiť pre svoju dcéru, ale nebolo to možné. Keď bola prepustená z nemocnice a očakávala zlepšenie zdravotného stavu, tak musela ísť znova na ďalšiu operáciu do Sniny, čo mimoriadne zle znášal jej syn K., lebo sa tešil na to, že mama príde z nemocnice. Keď videl, že mama znova obchádza, tak to veľmi zle znášal a doteraz, hoci má už 9 rokov, nezostal spať bez rodičov nikde. V tom čase išiel prvýkrát do škôlky a žalobkyňa uviedla, že ako matka ho nemohla sprevádzať, lebo len v ten deň ju prepúšťali z nemocnice v Snine.

Po prepustení, či už z nemocnice v Humennom alebo zo Sniny, zažila pocit nemohúcnosti a trpela veľkými bolesťami, ktoré jej bránili v starostlivosti o deti. Niekoľko týždňov bola v ich domácnosti buď jej matka, alebo svokra, aby sa postarali o domácnosť a o obidve deti.

Žalobkyňa popísala aj problémy v manželskom živote spôsobené tým, že pohlavný styk je pre ňu veľmi bolestivý a stráca o neho záujem. S manželom plánovali, že budú mať 3 deti, ale po prežitých udalostiach o tom už neuvažuje a tretie tehotenstvo úplne odmieta. Má problém dvíhať ťažké bremená, nemôže cestovať na veľké vzdialenosti, lebo si musí plánovať prestávky na toaletu vopred.

Uviedla, že najväčšie problémy má spojené s vyprázdňovaním, lebo v sebe neudrží stolicu a je to pre ňu veľmi ponižujúce, zahanbujúce a pociťuje neustále stresy z toho, že nevie, či v sebe udrží stolicu a preto musí nosiť hygienické pomôcky. Musela si upraviť kvôli vyprázdňovaniu aj stravu a niektoré potraviny musela vylúčiť úplne.

Zmenili sa jej aj povahové vlastnosti, lebo sa jej zničila sebadôvera a ako žena si už neverí, hanbí sa za to, čo sa jej stalo a nechce to zverejňovať, preto ani nevyhľadala žiadnu odbornú pomoc.

Uviedla, že mala zlosť na lekárku, ktorá robila úkony po pôrode a vyčítala jej, že v nej nechala tampóny a zle ju zašila. Pociťovala bezmocnosť z toho, že udalosti nedokázala zvrátiť a kvôli tomu aj často plakala. Pocit radosti z narodenia druhého dieťaťa si neužila, neprežívala šťastie, lebo žila v nejakej bubline a udalosti okolo seba takmer nevnímala. Riešila len to, kto sa postará o deti a tiež riešila svoj zdravotný stav. Po vybratí tampónov z jej tela si uvedomila, že mohla reálne zomrieť na sepsu, čo jej potvrdila aj ošetrujúca lekárka. Veľkým šokom bolo aj to, keď sa dozvedela, že znova musí podstúpiť operáciu v Snine, ktorá všetky problémy neodstránila lebo zvierač má nefunkčný na 35%, čo jej bolo potvrdené pri vyšetrení v Košiciach. To ju obmedzuje aj vo fyzických aktivitách, lebo nemôže dvíhať ťažké bremená a problém jej robí dlhé cestovanie spojené so sedením a nemožnosťou navštíviť toaletu.

20. Žalobca v 2. rade vo svojej výpovedi uviedol, že po prepustení manželky z pôrodnice to vnímal tak, že pôrod bol ťažší ako ten prvý a myslel si, že ide o štandardnú situáciu, keď sa cíti slabá a nemohúcna. Až keď lekárka povedala, že manželka mohla reálne zomrieť na sepsu, keby sa rozvinula, lebo v nej boli zabudnuté tampóny, vtedy si uvedomil vážnosť situácie. Mal strašnú zlosť a chcel ísť do nemocnice všetko riešiť, ale napokon sa ovládol a poslal tam svoju matku. Tej primár drzo povedal, že sa to stáva a bez ospravedlnenia odišiel.

Vyjadril sa tak, že šokom pre neho aj pre manželku bolo zistenie, že manželka sa musí podrobiť ďalšej operácii a to veľmi rýchlo. Operácia bola vykonaná v Nemocnici Snina a išlo o zložitý zákrok, čo bolo potvrdené pri vyšetrení manželky v Košiciach. Keďže manželka musela ísť znova do nemocnice, zostal s dvoma deťmi doma sám a keďže musel chodiť aj do práce, pomáhali mu jeho matka aj matka žalobkyne.

Syn, v tom čase trojročný, nastupoval do škôlky a nechápal, prečo tam s ním nebola mama a nechodí s ním ani ďalšie dni. Veľmi zle to znášal a následkom je to, že bez rodičov ešte nezostal spať sám nikde. V tom čase tomu nerozumel, ale pýtal sa, prečo mama znova odchádza aj keď teraz ide k lekárke, tak sa pýta či mama tam zostane. Bol z toho v šoku, lebo dovtedy bol s mamou neustále, od narodenia a bolo potrebné mu vysvetliť, že mama odchádza preto, aby sa uzdravila.

Uviedol, že si musel veci zariadiť tak, že odviezol ráno syna do škôlky, išiel do práce, potom urobil nákup a večer išiel manželku navštíviť do nemocnice v Snine. Medzitým sa o J. museli starať buď mama, alebo svokra a preto sústavne riešil starostlivosť o ňu, o syna aj o domácnosť. Starostlivosť o J. zabezpečovali babky aj v noci, lebo sa bál, že keď unavený po práci zaspí, tak sa v noci nezobudí a o dieťa sa nepostará. Keďže manželka brala antibiotiká, bolo jej zakázané kojiť dieťa a J. musela byť len na umelej výžive.

Aj keď manželka bola prepustená z nemocnice v Snine, tak iba ležala a bolo potrebné sa postarať nielen o deti, ale ešte aj o ňu. Popísal to tak, že pocit šťastia z novonarodeného dieťaťa vystriedal pocit zúfalstva a strachu, lebo v prvom rade bolo potrebné sa postarať o manželku a dcérka bola takpovediac v úzadí.

Potvrdil, že pohlavný styk s manželkou je obmedzený a problematický, na čo boli obidvaja upozornení už H. I. v Snine. Manželka však v tomto smere odmieta navštíviť psychológa a chce to zvládnuť sama.

Uviedol, že celá situácia mala dopad aj na jeho pracovný výkon, lebo bol v práci nesústredený a nevenoval sa plne svojej strojárskej dielni, tak ako minulosti. Tiež potvrdil vyjadrenie manželky, že chceli aj tretie dieťa, ale od tohto zámeru upustili, lebo nechcú prežívať znova to, čo sa udialo po druhom

pôrode. Problémami manželky je obmedzovaný aj on, z dôvodu, že spolu nemôžu cestovať na dlhé trasy a napríklad nemôžu navštíviť jeho sestru, ktorá žije v Taliansku.

Mrzelo ho, že primár, ktorý bol pri pôrode manželky, sa správal arogantne voči jeho matke, rodine sa neospravedlnil a preto mal naňho zlosť. Prežíval pocity zúfalstva, lebo do nemocnice poslal zdravú ženu, ktorá mala porodiť zdravé dieťa a vrátila sa ako troska, o ktorú sa bolo potrebné postarať. Netešil sa z narodenia dieťaťa takým spôsobom, ako by to bolo primerané, lebo predovšetkým musel zabezpečiť starostlivosť o obidve deti a manželku, ktorá sa v tom čase sama o seba postarať nedokázala. Potvrdil, že nebral žiadne lieky na upokojenie, lebo pracuje so strojmi, kde nemôže byť utlmený, ani nevyhľadal odbornú psychologickú pomoc. Situácia, ktorú popísal trvala asi 3 mesiace, po ktorých došlo k tomu, že ako rodina už nepotrebovali sústavnú pomoc príbuzných a dokázali sa s manželkou postarať o deti a domácnosť.

21. Na preukázanie tvrdenia, že zo strany žalovanej nebola žalobkyni v 1. rade poskytnutá zdravotná starostlivosť v súlade so zákonom, predložili žalobcovia stanovisko Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou zo 16.06.2020, v ktorom úrad podrobne popísal proces prijatia a úkony poskytnutej zdravotnej starostlivosti žalobkyni od prijatia na gynekologicko-pôrodnícke oddelenie Nemocnice A. Leňa Humenné a. s. dňa 11.08.2019 až po prepustenie z tejto nemocnice dňa 15.08.2019. Úrad tiež popísal výsledok vyšetrenia v zmluvnej gynekologickej ambulancii BUGYN s.r.o. v dňoch 19.08.2019 a 23.08.2019 a následnú operáciu v Nemocnici Snina s.r.o. dňa 27.08.2019. Na základe z vykonaného dohľadu, po preštudovaní dostupnej zdravotnej dokumentácie, vyjadrení, ako aj stanoviska prizvaného konzultanta zistil, že zdravotná starostlivosť nebola žalobkyni poskytnutá správne. Mimo iného konštatoval, že pôrod bol ukončený 12.8 2019 per VEX a počas pôrodu došlo k poraneniu pošvy, ktoré bolo ošetrené sutúrou (šitím). Vyšetrenie pošvy a konečníka pred prepustením z nemocnice nebolo realizované. Na štvrtý deň po prepustení z nemocnice zmluvná gynekologička odstránila z pošvy žalobkyne 2 tampóny a predpísala jej antibiotiká (Amoksiklav). Pri ďalšej kontrole bolo zistené poškodenie análneho sfinktera, dehiscencia episiotomie, preto sa žalobkyňa podrobila operačnému zákroku, ktorý bol v celkovej anestézii vykonaný 27.08.2019 a to resutúra episiotómie (znovu zošitie rozpadnutej episiotómie), plastica sfincteris ani externi et interni (plastika vonkajšieho a vnútorného zvierača konečníka), odstránenie rektovaginálnej fistuly, boli jej podávané antibiotiká a šiesty pooperačný deň bola prepustená do ambulantnej starostlivosti.

Úrad konštatoval že: „u pacientky nebola dostatočne vykonaná revízia a ošetrenie pôrodných ciest po pôrode. Postup dohliadaného subjektu pri poskytovaní perinatálnej zdravotnej starostlivosti nebol správny.“

Výkonom dohľadu úrad zistil, že došlo k porušeniu § 4 ods. 3 Zákona číslo 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

22. Podľa správy BUGYN s.r.o. – gynekologickej ambulancie H. A. E. z 23. 8. 2019, gynekologička žiadala primára gynekologicko-pôrodníckeho oddelenia O. L., H. I. o konzultáciu pacientky s následným riešením stavu. Konštatovala, že pre výraznú bolestivosť hrádze bola vyšetrená 19.08.2019 na gynekologickej ambulancii, revidovaná dehiscencia episiotómie 1. sin. Pri vchode do pošvy v dĺžke cca 2 centimetre s krvácajúcou spodinou, z pošvy výrazne sa šíriaci sa zápach. Pri revízii pošvy boli nájdené 2 zhluky ponechaných tampónov v pošve s purulentným nánosom, výrazne páchnuce po celej miestnosti. Bola odobratá kultivácia z pošvy, nasadená antibiotická liečba – Amoksiklav 3-krát 625 miligramov tablety + odporučené oplachy perina Betadine + Rosalogin lokálne.

Dňa 23.08.2019 bolo vykonané kontrolné vyšetrenie, bola zistená pretrvávajúca bolestivosť hrádze, konštatované, že včerajší deň mala pacientka stolicu s únikom aj cez pošvu. Pri výtere z pošvy dňa 19.08.2019 bolo zistené masívne Escherichia coli a stredne masívne Candia glabrata. Bola vyšetrená a zistené, že vulva s dehiscenciou episiotómie 1. sin pri vchode do pošvy s dĺžkou cca 2 centimetre s krvácajúcou spodinou, z pošvy šíriaci sa zápach a lekárka revidovala malé množstvo stolice. Krčok formovaný, bránka priečne dilacerovaná. Pri vyšetrení per rectum análny sfinkter minimálne funkčný vzhľadom k celkovému stavu pacientky. Análnym zvieračom na čísle 10 - 11 sa lekárka prstom dostala cez steny sutúry do pošvy.

Aj pri svojej výpovedi pred súdom H. A. E. uviedla, že prvýkrát po druhom pôrode vyšetrila žalobkyňu v 1. rade, dňa 19.08.2019, lebo aj niekoľko dní po pôrode mala bolesti v podbrušku a citeľný zápach, ktorý vychádzal z jej rodidiel. Pri samotnom vyšetrení použila vyšetrovacie zrkadlá a bolo jej zrejmé, že v pošve sa nachádza zhluk tampónov, lebo to bolo okamžite viditeľné. Tampóny vytiahla podávacími kliešťami a išlo o zhluk možno 5 tampónov, ktoré boli obalené ľudskými exkrementami a tiež hnisavým nánosom. Keď tieto tampóny vytiahla, tak nasledoval ďalší zhluk tampónov v počte 3 až 5 kusov, ktoré vytiahla rovnakým spôsobom. V miestnosti sa šíril enormný zápach, lebo tampóny boli ponechané v tele pacientky niekoľko dní. To, že išlo o tampóny zabudnuté v tele žalobkyne v 1. rade, bolo potvrdené aj ďalším lekárom, H. E., ktorý bol privolaný z vedľajšej ambulancie a tiež prítomnou zdravotnou sestrou. Lekárka uviedla, že neposlala tampóny na biopsiu, lebo nešlo o biologický materiál a bola si tým absolútne a stopercentne istá.

Popísala, že keď k nej prišla žalobkyňa v 1. rade prvýkrát, na vyšetrenie 19.08.2019, tak nemala so sebou žiadnu prepúšťaciu správu, z ktorej by mohla ako ošetrujúca lekárka vychádzať. Začala vyšetrovať predpísaným spôsobom, ale keď sa pacientka sťažovala na bolesti a zápach, tak použila gynekologické zrkadlá a nasledoval postup, ktorý popísala. Keďže nemala prepúšťaciu správu, tak musela vychádzať len zo záverov samotného vyšetrenia, ktoré urobila veľmi citlivo, lebo videla opuch sliznice, hematóm, zabudnuté tampóny a odobrala kultiváciu zo sliznice pošvy. Kultivácia vyšla tak, že potvrdila prítomnosť stolice a preto pacientka dostala antibiotickú liečbu. Až keď prišla o 4 dni na kontrolné vyšetrenie, tak bolo možné ju dôslednejšie vyšetriť a vtedy aj vizuálne videla v pošve stolicu a pohmatom zistila fistulu medzi konečníkom a pošvou, lebo fistula sa nedá vidieť vizuálne (ide o komunikáciu medzi dvoma orgánmi). Až z prepúšťacej správy, ktorá jej bola doručená po niekoľkých dňoch zistila, že pacientka mala nástrih o veľkosti asi 2 centimetre, čo bolo zrejmé už pri prvom vyšetrení, lebo šitie sa rozpadávalo. V prepúšťacej správe však bolo uvedené aj to, že pacientka mala ruptúru steny pošvy vpravo, čo ona zistila samotným prehmataním a vyšetrením. To znamená, že na gynekologicko-pôrodníckom oddelení v nemocnici v Humennom bolo popísané zranenie, ku ktorému došlo pri pôrode, ale nedošlo k jeho ošetreniu.

23. Spolu so žalobou predložila žalobkyňa súdu aj znalecký posudok číslo 8/2020 znalca prof. MUDr. Jozefa Višňovského, CSc., spolu s jeho doplnkom číslo 1.

Znalec v obsahu posudku jednak popísal postup Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, postup gynekologickej ambulancii BUGIN, s.r.o., uviedol zásadné údaje zo zdravotnej dokumentácie žalobkyne, aj teoretické skutočnosti týkajúce sa pôrodu, použitia vákuumextraktora, ako aj rektor vaginálnej fistuly a odpovedal na položené otázky.

Konštatoval, že zdravotný stav žalobkyne v 1. rade, bol pred pôrodom vo všetkých ohľadoch veku primeraný, tehotnosť bola fyziologická a neboli zaznamenané žiadne odchýlky od normálneho priebehu tehotnosti tak zo strany matky, ako ani plodu. Podrobne popísal poskytovanie zdravotnej starostlivosti počas jednotlivých fáz pôrodu a konštatoval, že je možné vyhodnotiť odborný manažment o pacientku, vrátane formálnych nedostatkov, jednoznačne ako neadekvátny a nesprávny a to počas prvej, druhej a aj tretej doby pôrodnej, ako aj vo včasnom popôrodnom období. Preto hodnotil poskytovanie zdravotnej starostlivosti žalobkyni v 1. rade ako postup „non lege artis“.

Urobil záver o tom, že ťažkosti boli diagnostikované prvýkrát v ambulancii BUGIN, s.r.o. 19.08.2019 t.j. siedmy deň po pôrode a štvrtý deň po prepustení do ambulantnej starostlivosti. Lekárkou bolo diagnostikované ponechanie tampónov v tele pacientky, edem perina, hematóm perinea v resorbcii, dehiscencia episiotómie, zápal pošvy, poškodenie análneho sfinktera a rectovaginálna fistula. Na základe toho vyvodil záver, že v bezprostrednom po pôrodnom období (označovanú tiež ako štvrtá doba pôrodná), pri ošetrovaní episiotómie a pôrodného poranenia - ruptúry pošvovej steny vľavo, boli ponechané v pošve tampóny, pravdepodobný jeden zo zdrojov popôrodných komplikácií, dehiscencie sutúry, rectovaginálnej fistuly a poškodenia análneho sfinkteru. Priklonil sa k záveru, že na uvedenom stave pacientky participovali dve príčiny, tak primárne mechanické poškodenie anatomických štruktúr počas VEX a sekundárne nerozpoznanie týchto poranení, (nakoľko nie sú v zdravotnej dokumentácii zaznamenané), respektíve ich neadekvátne ošetrenie, ako aj pridružený zápal s poškodením hojacích sa a pôrodných poranení, v dôsledku ponechania tampónov v pošve, preukázateľná je však jednoznačne skutočnosť, že ponechanie tampónov sa podieľalo na vzniku a závažnosti poškodenia zdravotného stavu pacientky a tiež jednoznačne svedčí o nesprávnom postupe ošetrujúceho personálu. To sa prejavilo vo

včasnom šestonedelí zápalovým procesom, rozpadom episiotómie, inkontinenciou stolice z poranenia zvierača konečníka a únikom stolice cez pošvu pre rectovaginálnu fistulu.

Analýzou zdravotnej dokumentácie dospel k záveru, že u pacientky bol nesprávne použitý VEX, v zdravotnej dokumentácii nebola medicínsky opodstatnená jeho indikácia, nie je záznam o tom, ako bola samotná vaginálna operácia vykonaná, kedy a kto ju vykonal a chýba aj písomný súhlas. Preto poranenia, ktoré pri použití VEX vznikli, nie je možné hodnotiť ako komplikáciu. Išlo o nesprávny spôsob vedenia pôrodu, čím bola pacientka vystavená rizikám spojeným s vaginálnym operačným ukončením tehotnosti, ktoré sa spájajú s VEX.

Znalec bodovo ohodnotil bolestné položkami:
90ch - prederavenie, roztrhnutie alebo pretrhnutie hrubého čreva s resekciou - 60 bodov - zvýšenie na 120 bodov
101 - poranenie pošvy alebo vonkajších rodidiel - 90 bodov - zvýšenie na 180 bodov
234 - cudzie teliesko chirurgicky odstránené - 15 bodov - zvýšenie na 30 bodov
239 - rozsiahlejšia incízia - 35 bodov - zvýšenie na 70 bodov
Zvýšenie bodového ohodnotenia na dvojnásobok znalec ho odôvodnil § 9 ods. 5 zákona číslo 437/2004 Z.z.
Celkovo tak znalec stanovil bolestné vo výške 400 bodov.
Sťaženie spoločenského uplatnenia znalec bodovo ohodnotil položkami:
90ch - ťažkosti po ťažkých zraneniach iných častí tela bez bližšieho objektívneho nálezu - 200 bodov - zvýšenie na 400 bodov
313- sterkorálna píšťala podľa sídla a rozsahu reakcie v okolí - 400 bodov - zvýšenie na 800 bodov
314 - nedomykavosť ritných zvieračov podľa rozsahu - 600 bodov - zvýšenie na 1200 bodov
433 a - keloidné jazvy po poraneniach, popáleninách alebo po operačných zákrokoch, podľa lokalizácie 5 - 30 centimetrov povrchu tela - 100 bodov - zvýšenie na 200 bodov.
Zvýšenie bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia na dvojnásobok znalec odôvodnil použitím § 10 ods. 4 zákona číslo 437/2004 Z. z.
Celkovo tak znalec vyčíslil bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia 2600 bodmi.
Matematicky určil finančnú hodnotu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia sumou 60 780 eur (400 + 2600 bodov krát 20,26 eur).

24. Znalec bol osobne vypočutý a keďže žalovaná namietala jeho zaujatosť pri vypracovaní posudku, keďže sa podieľal ako konzultant na vypracovaní stanoviska Úradu pred dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, vyjadril sa tak, že sa necíti byť zaujatý. Predovšetkým konštatoval, že aj ako konzultant musel stanovisko vypracovať ako nezaujatá osoba, žalobkyňu v 1. rade osobne nepoznal a nepoznal ani lekárov pracujúcich u žalovanej. Jeho stanovisko bolo len jedným z podkladov pre vypracovanie správy Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a celé zdôvodnenie stanoviska a ani nepozná. Keď ho žalobkyňa v 1. rade oslovila s požiadavkou vypracovať znalecký posudok, tak sa informoval jednak na Úrade pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a jednak u známych advokátov alebo aj sudcov a bolo mu oznámené, že posudok môže vypracovať, ak bude vychádzať len z podkladov, ktoré mu budú dané k dispozícii.

Za zásadnú skutočnosť považuje to, že neexistuje zdravotná dokumentácia zachytávajúca postup žalovanej o tom kto, kedy a na základe akých indícií nariadil použitie VEX, pričom ide o operačný gynekologický zákrok a musí byť vypracovaný protokol bezpečnej operácie. V takom protokole musia byť zaznamenané všetky zúčastnené osoby, musia byť zaprotokolované všetky použité inštrumenty a musí byť zrejmé, aká bola indikácia na to, aby sa operácia vykonala, musí byť zaznamenané, ktorý lekár o tom rozhodol. V danom prípade chýba nielen protokol o priebehu operácie, ale aj podklady pre to, za akých okolností, kto a na základe čoho rozhodol o použití VEX.

Nepochyboval o tom, že tampóny v tele pacientky ponechané boli a niet dôvod spochybňovať stanovisko troch nezávislých osôb, ktoré to potvrdzujú. Biopsia sa vykonáva len vo vzťahu k biologickému materiálu a nie k iným materiálom. Trval na svojom stanovisku, že z jeho pohľadu v zdravotnej dokumentácii neboli indície odôvodňujúce použitie VEX, ktoré bolo jedným z dôvodov poškodenia zdravia žalobkyne v 1. rade, ďalšími dôvodmi boli nesprávny spôsob ošetrenia po použití VEX a ponechanie tampónov v tele pacientky. Takýto postup nemôže byť hodnotený ako komplikácia, ale musí byť hodnotený ako zanedbanie zdravotnej starostlivosti. O komplikáciách pri použití VEX by bolo možné hovoriť len vtedy,

ak by pacientka bola správne ošetrená a problémy by pretrvávali a ak by neboli ponechané tampóny, ktoré vyvolali určitý následok.

Podľa jeho názoru u žalobkyne v 1. rade nebola indikácia na pôrod sekciou, ale nebol ani dôvod na použitie VEX. Uviedol, že všetko nasvedčovalo tomu, že pôrod mal prebehnúť prirodzene až do narodenia dieťaťa.

Potvrdil, že žalobkyňu nevyšetril, lebo išlo o zhodnotenie postupu zdravotníckej organizácie spätne a v takom prípade vyšetrenie pacientky nie je potrebné, lebo mal k dispozícii jej zdravotnú dokumentáciu. Pri zvýšení bodového ohodnotenia sťaženia spoločné členského uplatnenia vychádzal z následkov na zdravotnom stave žalobkyne v 1. rade, ktorý si vyžiadal ďalšiu operáciu, dlhodobé liečenie a možno aj trvalé následky.

K zvýšeniu bodového ohodnotenia bolestného pri každej položke na dvojnásobok uviedol, že zrejme k tomu došlo len nedopatrením, ale keďže ide o závažné poranenia, každú položku by zvýšil o 50%.

K použitiu položky 90 ch uviedol, že ju pri bolestnom použil, lebo pri operácii v Snine došlo aj k resekcii časti hrubého čreva, nedá sa však vylúčiť ani potvrdiť, či k tomu došlo aj pri použití VEX. Pokiaľ ide o použitie položky 234, čo je cudzie teliesko chirurgicky odstránené, tak mal na mysli odstránenie tampónov z tela pacientky. Použitie položky číslo 239, čo je rozsiahlejšia incizia vychádzal zo zdravotnej dokumentácie Nemocnice Snina. Konštatoval však, že sa ťažko oddeľuje, čo bolo použité pri pôrode a čo následne v Snine. Opätovné použitie položky 90 ch aj pri ohodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia odôvodnil tým, že chcel povedať, že tento úkon spôsobil nielen bolesť, ale aj sťaženie spoločenského uplatnenia, lebo išlo o následné hojenie, problémy pri intímnom styku, dlhodobé unikanie stolice cez pošvu a podobne. K položke 313 uviedol, že v čase, keď vypracoval znalecký posudok tak u pacientky sterkollárna píšťala bola, ale je možné, že sa zahojila a v čase keď bola vyšetrená spoločnosťou LEGE ARTIS už neexistovala.

25. V priebehu konania bol na základe návrhu strán sporu vypracovaný znalecký posudok číslo 7/2023 znaleckou organizáciou LEGE ARTIS , ktorá v závere posudku jednak odpovedala na otázky špecifikované stranami sporu a jednak určila bodové ohodnotenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia u žalobkyne v 1. rade.

Na základe otázok žalobcov bolo v znaleckom posudku konštatované, že zdravotný žalobkyne v 1. rade bol pred graviditou dobrý a samotný pôrod hodnotila znalecká organizácia ako fyziologický až do momentu vypudzovacej fázy, kde došlo k nutnosti ukončiť pôrod operačne vaginálnou cestou pomocou vákuum extraktora.

Postup žalovanej počas hospitalizácie od 11.08.2019 a počas prvej a druhej doby pôrodnej bol bez medicínskych chýb. Nedostatočné až úplne absentujúce sú zápisy v dokumentácii a chýba zásadný nález, ktorý indikoval ukončenie po pôrodu pomocou VEX. Chýba operačný protokol, chýba podrobný záznam z revízie pôrodných ciest po pôrode s detailným opisom vzniknutých poranení a spôsobe ich ošetrenia a chýba záznam o revízii dolného segmentu maternice v mieste jazvy po predchádzajúcom reze. S najväčšou pravdepodobnosťou poranenie, rodidiel – pošvy, konečníka a análnych sfinkterov nebolo včas rozpoznané v celom rozsahu, nebolo adekvátne ošetrené prvotným zošitím. Ošetrenie bolo pravdepodobne sprevádzané väčšou krvnou stratou a bolo prevedené v lokálnej anestézii s čiastočným efektom doznievajúcej epidurálnej analgézie. O tejto fáze pôrodu neexistuje žiaden zápis.

Následne, pri vyšetrení u gynekologičky doktorky Buhalovej, v dňoch 19.08.2019 a 23.08.2019 sa zistilo štandardným bimanuálnym gynekologickým vyšetrením a ultrazvukovým vyšetrením: poranenie pošvy s komunikáciou do rekta, opuchom, hematómom a s rozpadom epiziotómie - nástrihu hrádze. Problematický a nedostatočne verifikovaný je nález dvoch "tampónov" v pošve na siedmy deň po pôrode.

Znalecká organizácia konštatovala, že počas pôrodu došlo ku komplikácii s poškodením zdravia rodičky, vyplývajúcej z povahy operačného pôrodu. Aj pri adekvátnom a odbornom vykonaní pôrodníckej operácie možno až dvadsiatich siedmich percentách očakávať v rôznej miere poranenie panvového dna. Poranenie rodidiel a konečníka nebolo včas rozpoznané v celom rozsahu, nebolo adekvátne ošetrené prvotným zošitím a nemožno vylúčiť poruchu hojenia poranením aj z iných faktorov, ktoré nie sú známe

a, ktoré nebolo možné ovplyvniť. K poraneniu rodidiel došlo použitím VEX, ktorý bol použitý v záujme ukončenia pôrodu pri nedostatočnom zapojení spontánnych síl matky na vytlačenie plodu. K tejto metóde nie je alternatívny postup okrem kliešťového pôrodu.

U pacientky bol správne zvolený spôsob pôrodu, lebo nemala žiadne indikácie na opätovné ukončenie pôrodu cisárskym rezom, pred začatím pôrodnej činnosti. Pôrod prebiehal fyziologicky, neboli známky ohrozenia plodu a prvá doba pôrodná trvala 7 hodín a 40 minút, čo je primeraný čas. Komplikácie nastali až v čase druhej doby pôrodnej - vypudzovacej, kedy pacientka podľa vlastnej výpovede nevedela plod vytlačiť a na ukončenie musel byť použitý VEX. Vzhľadom na fázu pôrodu, polohu a naliehanie hlavičky v pôrodných cestách, už pominuli podmienky na ukončenie pôrodu cisárskym rezom.

Aj po pôrode bol manažment rodičky na oddelení šestonedelia neštandardný, lebo pacientka kolabovala, mala nízky krvný tlak a zvýšenú tepovu frekvenciu. Bolo to evidentne spôsobené väčšou krvnou stratou, ktorá sa prejavila v krvnom obraze v nasledujúci deň. Liečba infúziami a fero preparátmi, bez doplnenia krvných strát krvnými derivátmi, nemohla prispieť adekvátne k zlepšeniu stavu a mohla sa podieľať na ďalšom chorobnom stave pacientky.

V pôrodopise je len heslovito zaznamenaná mediolaterálna epiziotómia vľavo, čo v praxi znamená vedenie incizie - nástrihu hrádze od hymenálneho okraja približne pod 45 až 50 stupňovým uhlom cez vchod pošvy, cez dolný okraj veľkého pysku, laterálne od análneho zvierača. K vyšetreniu MUDr. Bu hajovej znalecká organizácia uviedla, že v prípade vyšetrenia cez pošvu by bol performačný otvor na čísle 7 - 8. Lokalizácia v pošve je tak vpravo. Vpravo bola dokumentovaná ruptúra (nastrihnutie) steny pošvy. Je pravdepodobné, že v tomto mieste bol aj performačný otvor medzi pošvou a rektom. Znalecká organizácia však zdôraznila zásadnú vec a to, že v prípade poškodenia steny pošvy, sfinkterov konečníka a rekta po operačných, ale aj spontánnych pôrodoch vznikajú trhliny, ktoré majú vždy nepravidelný tvar a priebeh. Môžu byť pozdĺžne, priečne, ale aj tangenciálne. Exaktný opis lokalizácie nie je možný pre ich nepravidelnosť. Trhlina môže mať, napríklad začiatok na ľavej strane a šíriť sa doprava.

Akékoľvek tkanivo, ktoré bolo odoslané z pošvy musí byť zaslané na biopsiu - vyšetrenie biologického tkaniva patológom. Niet pochýb, že tkanivo odstránené z pošvy predstavovalo prekážku odtoku lochií a hnilobný zápach z pošvy zodpovedal rozkladu o čistku v pošve, vzniknutého ich stagnáciou. Bez jednoznačného nálezu patológa, že išlo o cudzorodý materiál v podobe ponechaných tampónov nemožno toto tvrdenie akceptovať. Zhluk tkaniva v pošve mohol vzniknúť zo zvyškov odlúčenej sliznice dutiny maternice, plodových obalov, placentárneho tkaniva, krvných zrazenín a šicieho materiálu. Zápal v pošve pacientky bol diagnostikovaný gynekologickým vyšetrením a podľa znaleckej organizácie niet akýchkoľvek pochýb o jeho prítomnosti. Pacientke bola ordinovaná správna liečba antibiotikami.

Následne znalecká organizácia len na základe operačného protokolu interpretovala zákrok v Nemocnice v Snine.

Znalecká organizácia určila bodové ohodnotenie bolestného položkami nasledovne:
90 h - prederavenie, roztrhnutie alebo pretrhnutie hrubého čreva bez resekcie - 40 + 20 bodov spolu 60 bodov
101 - poranenie pošvy alebo vonkajších rodidiel 90 + 45 bodov spolu 135 bodov
Spolu bolestné 195 bodov
Sťaženie spoločenského uplatnenia bolo ohodnotené nasledovne položkami :
314 - nedomykavosť ritných zvieračov 900 bodov
433 a- keloidné jazvy po poraneniach, popáleninách alebo po operačných zákrokoch podľa lokalizácie 100 + 100 bodov spolu 200 bodov
313 sterkorálna píšťala podľa sídla a rozsahu 600 bodov
Spolu za sťaženie spoločenského uplatnenia 1700 bodov
Spolu bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia 1895 bodov krát 20,26 eur rovná sa 38 392,26 eur.

26. Keďže žalovaná mala výhrady k obsahu znaleckého posudku znaleckej organizácie LEGE ARTIS, na pojednávaní bol vypočutý ako zástupca tejto organizácie znalec MUDr. Peter Suchánek, ktorý sa podieľal na vypracovaní posudku.

Na otázky žalovanej uviedol, že pred vypracovaním posudku žalobkyňu v 1. rade nevyšetril a opäť zdôraznil, že zápis o priebehu pôrodu je nedostatočný a nekonštatuje sa v ňom žiadne poranenie vnútorných ani vonkajších rodidiel. Žalobkyňa v 1. rade však bola na siedmy deň od pôrodu ošetrená u obvodnej gynekologičky H. E., ktorá dňa 19. 8. 2019 iba spriechodnila odtok očistkov po pôrode, čo spôsobovala prekážku v pošve, ktorú odstránila. To, či to boli tampóny, sa už teraz nedá zistiť a vyšetrenie bolo nedostatočné vzhľadom na veľkú citlivosť a bolestivosť, ktorú pacientka udávala. Až následne 23. 8. 2019 lekárka zistila rozsah poranenia a to pošvy, hrádze, konečníka a hrubého čreva.

Potvrdil, že pri danom type pôrodu prostredníctvom VEX sa v odborných štúdiách na veľkom počte prípadov uvádza obdobná komplikácia v rozsahu 3 až 5 % na dolnej hranici a horná hranica je až 29 %. Zdôraznil, že až také poranenia, aké nastali u žalobkyne v 1. rade, nie sú pri danom type operácie bežné. Konštatoval, že zhoršené hojenie poranení bolo zrejme zapríčinené aj chudokrvnosťou pacientky, ktorá vznikla z väčšej krvnej straty počas pôrodu.

Zotrval na závere znaleckého posudku v tom, že lekárka, ktorá vykonávala šitie po pôrode, konštatovala, že ňou vytvorená epiziotómia – nástrih bol na ľavej strane pošvy, avšak poranenia, ktoré boli popisované H. E. boli na pravej strane. Pri takomto vzniku poranení je to normálne, pretože poranenie nikdy nie je priamočiare, ale rozširuje sa a môže mať rôzny nepravidelný tvar. Vylúčil možnosť, aby poranenie bolo spôsobené pri vyšetrení MUDr. Buhajovou. Podľa jeho názoru použitie VEX pri pôrode bolo správne, lebo išlo o komplikáciu pri pôrode s nutnosťou operačného zákroku. K tomu však chýba operačný protokol, ktorý sa nenašiel. Všetky následky, ktoré boli hodnotené ako bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia boli následkom operačného výkonu.

Vysvetlil, že pri položke č. 314 nedomykavosť ritných zvieračov použil ohodnotenie najvyššie, t. j. 900 bodov, lebo vychádzal z toho, že keď žalobkyňa v 1. rade bola prijímaná na druhú operáciu v Snine, uviedla, že vôbec neudrží stolicu. Pri operácii plne rekonštruovali poranenie konečníka, t. z. všetky vrstvy kože a tkaniva. Došlo k situácii, kedy pacientka prišla do nemocnice s pôrodom a nemôže sa stať, aby odišla z nemocnice s poranením análneho otvoru v 4. stupni. Po určitej dobe od operácie mohlo dôjsť k čiastočnému zlepšeniu, ale nie úplnému vyhojeniu, čo vyplýva z charakteru a typu operácie, ktorá bola v Snine prevedená. Vychádzal aj z toho, že H. E. pri vyšetrení konštatovala, že existuje fistula, t. z. drobná trubicovitá chorobná komunikácia medzi pošvou a hrubým črevom. Fistula laicky znamená, že existuje nejaká komunikácia medzi orgánmi, ktorá tam predtým nebola. Ide o mikroskopické a bežným vyšetrením niekedy nezachytiteľné poranenie. Potvrdil, že je možné vykonať odborné vyšetrenie na preukázanie existencie fistuly, čo bolo predmetom vypracovania doplnku k znaleckému posudku.

27. Na otázky H. G., ktorý bol prítomný pri pôrode žalobkyne v 1. rade, znalec uviedol, že pacientka stratila tretinu krvi, odpadla a bola anemická a on ako lekár by jej transfúznu liečbu určite podal. H. G. zotrval na svojom stanovisku, že také poranenie ako konštatovala pri palpačnom vyšetrení H. E. tam nemohlo byť, ale znalec uviedol, že jeho interpretácia je tendenčná, lebo skutočnosti, ktoré sú konštatované v znaleckom posudku, vyplývali z následnej operácie v Snine. K výhradám H. G. ohľadne operácie v Snine znalec iba poukázal na skutočnosti vychádzajúce z operačného protokolu a zotrval aj na stanovisku, že žalobkyňa v 1. rade má keloidnú jazvu na pošve, v sliznici, t. z. zle zahojenú jazvu.

Na otázku právnej zástupkyne žalobcov uviedol, že zvolená vakuumextrakcia, v danom prípade operačný zákrok, bol zvolený správne a nevyhnutne a bol nevyhnutý, lebo žiaden lekár nepoužije túto metódu, ak by nemusel. Ide o život zachraňujúci úkon pre dieťa, ktorý v danom štádiu pôrodu nemá alternatívu. Zbytky kolagula plodových blán a tkaniva spôsobili poruchu odtoku očistiek, čomu zodpovedá vyjadrenie pacientky aj nález pri prvej návšteve gynekologičky. Odstránenie prekážky uvoľnilo odtok týchto segmentov. Stagnácia očistkov v tele viedla k ich rozkladu a následne k zápalovej reakcii v pošve.

K jednotlivým položkám bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia uviedol, že nehodnotil položku rozsiahlejšia incízia, lebo u žalobkyne v 1. rade k nej nedošlo (incízia je nástrih hrádze, ktorý bol adekvátny potrebe vykonania operačného zákroku).

Použitie položky 90ch pri sťažení spoločenského uplatnenia I. M. zhodnotil tak, že túto položku znalecká organizácia hodnotila v rámci bolestného a to položkou 90h. Nemôže byť hodnotená v bolestnom aj v sťažení spoločenského uplatnenia.

28. Znalecká organizácia LEGE ARTIS vypracovala doplnok znaleckého posudku č. 7/2023, v ktorom uviedla, že vykonala podrobné gynekologické vyšetrenie, vrátane vaginálneho ultrazvuku. V pripojenom náleze je podrobný popis jazvy na vonkajších rodidlách. Samotné vyšetrenie prítomnosť fistuly (chorobnej komunikácie medzi konečníkom – pošvou a hrádzou) sa nepotvrdila. Ani obtiaže pacientky jednoznačne jej prítomnosť nepotvrdzujú.

Žalobkyňa v 1. rade absolvovala aj vyšetrenie a to počítačová rektoanálna sfinktermanometria a záver vyšetrenia je taký, že sa jedná o inkontinenciu stolice II.b stupňa v trojstupňovej škále. Tento nález je objektivizovaný a doložený vyšetrením rektoanálnou sfinktermanometriou. Tretím vyšetrením na Poliklinike ProCare Košice bolo konštatované po ultrasonografickom endorektálnom vyšetrení posttraumatické reparatívne zmeny na sfinkterickom aparáte.

Na základe týchto troch vyšetrení znalecká organizácia zotrvala na bodovom ohodnotení bolestného tak ako je uvedené v jej znaleckom posudku. Pokiaľ ide o sťaženie spoločenského uplatnenia, zotrvala na položkách 314 a 433a s nezmeneným bodovým ohodnotením, ale upustila od bodového ohodnotenia položky 313, lebo nebola preukázaná sterkorálna fistula. Znalecká organizácia túto položku vynechala.

Za starostlivosť „non lege artis“ možno považovať starostlivosť, kedy poranenie vzniknuté pri použití vakuumextraktora nebolo rozpoznané bezprostredne po pôrode a nebolo adekvátne ošetrené. Ak by sa poranenie rozpoznalo a adekvátne ošetrilo, nedomykavosť zvieračov a zjazvenie rodidiel by bola pravdepodobne menšieho rozsahu alebo by neboli žiadne trvalé následky. V dokumentácii H. E. je záznam, že našla ruptúru recta a pošvy s prítomnosťou stolice v pošve. Liečbu H. E. možno v danom čase považovať za správnu.

29. Súdu bola predložená faktúra prof. MUDr. Jozefa Višňovského, CSc. z 25. 1. 2021, ktorou uplatňoval odmenu za vypracovanie znaleckého posudku vo výške 3.634,24 eur. Túto sumu žalobkyňa v 1. rade uplatňovala ako náhradu nákladov za vypracovanie znaleckého posudku.

30. Žalovaná vo svojom vyjadrení, po vykonanom dokazovaní znaleckou organizáciou uviedla, že je možné vyvodiť jednoznačný záver, že nie je daný základ nároku, teda neexistuje protiprávny úkon, ktorý by mal spôsobiť komplikácie, ktoré sú predmetom požadovaného odškodnenia. Vychádzala zo záveru, že vzniknuté komplikácie s poranením recta a pošvy vznikli v dôsledku nutnosti viesť pôrod operačne vakuumextraktorom a toto nemožno považovať za starostlivosť non lege artis. Použitie VEX bolo správne a jednotlivé položky bodového ohodnotenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia sú komplikáciou operačného výkonu.

Žalovaná zotrvala na svojom stanovisku, že nie je možné súbežne na základe rovnakých skutočností uplatňovať tak náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia, ako aj nemajetkovú ujmu, poukázala na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. 1ÚS/426/2014, pričom Ústavný súd SR je najvyššou súdnou autoritou s právomocou rušiť rozsudky Najvyššieho súdu. Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/65/2013 z 28. 5. 2014 však predchádzal rozhodnutiu ústavného súdu a v následnej rozhodovacej praxi sa už nevyskytol rozsudok, ktorý by bol v rozpore s vysloveným názorom ústavného súdu.

31. K horeuvedenej argumentácii žalovanej poukázali žalobcovia na uznesenie Najvyššieho súdu SR 5Cdo/99/2016, zo záverov ktorého možno konštatovať, že právna úprava rozlišuje medzi inštitútom ochrany osobnosti a náhrady škody a ide o samostatné a vzájomne nezávislé nároky. Každý z týchto inštitútov poskytuje ochranu iným zložkám v rámci duševnej integrity jednotlivca.

V dôsledku pochybenia žalovanej došlo k zásahu do osobnostnej sféry žalobcov v zmysle ust. § 11 a 13 Občianskeho zákonníka, ktoré v sebe zahŕňajú právo na život a zdravie, ako aj právo na súkromie a rodinný život. Preukázateľne došlo k zásahu do osobnostného práva žalobkyne na zdravie, telesnú integritu, ako aj do práva na súkromný a rodinný život a k takémuto zásahu došlo aj v prípade žalobcov v 2. až 4. rade.

U žalobkyne v 1. rade bola poškodená aj jej ľudská dôstojnosť, bola odlúčená od svojej rodiny počas hospitalizácie, nadobudla nedôveru voči v Nemocnici v Humennom. Má bolestivý priebeh pohlavného styku, o ktorý stratila záujem, je obmedzovaná v cestovaní, lebo musí plánovať prestávky

na vyprázdňovanie, musí dodržiavať stravovacie obmedzenia, aby nedošlo k hnačke a po každej stolici sa musí osprchovať a nesmie dvíhať ťažké bremená.

Žalobca v 2. rade prežíval strach o život a zdravie svojej manželky, v práci bol nesústredený a počas sprevádzania manželky na lekárske úkony nemohol pracovať vôbec. Mal pocity zúfalstva prežitého v strachu a neistote o zdravie a budúcnosť manželky a musel sám zabezpečiť starostlivosť o deti a domácnosť. Je vylúčené, aby počali s manželkou ďalšie dieťa.

Medzi žalobkyňou v 1. rade a žalobcami v 3. a 4. rade bolo pretrhnuté silné citové puto počas jej hospitalizácie a najmä žalobca v 4. rade to veľmi zle znášal, lebo aj prvý deň v škôlke strávil bez svojej mamy. Kvôli veľkým bolestiam sa žalobkyňa v 1. rade nebola schopná postarať o novonarodenú dcéru a došlo k pretrhnutiu materského puta s novorodeniatkom. Žalobkyňa v 1. rade sa nevládala o dcéru postarať už v nemocnici, lebo skolabovala, následne stratila mlieko a nemohla dcéru dojčiť ako iné matky. Následne bola hospitalizovaná v Snine a nemohla sa tešiť z novonarodenej dcéry a tieto okamihy už nie je možné navrátiť.

32. V závere konania žalobkyňa zobrala podanú žalobu späť čiastočne a to vo vzťahu k uplatnenému bolestnému tak, že žiadala priznať bolestné vo výške 6.078,- eur, oproti pôvodne uplatnenej sume 8.104,- eur. Teda žiadala konanie zastaviť o 2.026,- eur.

33. Podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy SR, každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy SR, každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením.

Podľa § 415 Občianskeho zákonníka každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

Podľa § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávnych predpisov nie je tým dotknutá.

Podľa § 420 ods. 3 Občianskeho zákonníka zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil.

Podľa § 444 Občianskeho zákonníka pri škode na zdraví sa jednorazove odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia.

Podľa § 2 ods. 1 Zák. č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia bolesť je ujma spôsobená poškodením na zdraví, jeho liečením alebo odstraňovaním jeho následkov.

Podľa § 2 ods. 2 zák. č. 437/2004 Z. z. sťaženie spoločenského uplatnenia je stav v súvislosti s poškodením na zdraví, ktoré má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo na plnenie jeho spoločenských úloh (ďalej len „následok“).

Podľa § 3 ods. 1 zák. č. 437/2004 Z. z. náhrada za bolesť sa poskytuje jednorazovo; musí byť primeraná zistenému poškodeniu na zdraví, priebehu liečenia alebo odstraňovaniu jeho následkov.

Podľa § 3 ods. 2 zák. č. 437/2004 Z. z. náhrada za bolesť sa poskytuje na základe lekárskeho posudku (§ 7 a 8). Sadzby bodového hodnotenia za bolesť sú ustanovené v prílohe č. 1 v I. a III. časti.

Podľa § 4 ods. 1 zák. č. 437/2004 Z. z. náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje jednorazovo; musí byť primeraná povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti.

Podľa § 4 ods. 2 zák. č. 437/2004 Z. z. náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje na základe lekárskeho posudku (§ 7 a 8). Sadzby bodového hodnotenia za sťaženie spoločenského uplatnenia sú ustanovené v prílohe č. 1 v II. a IV. časti.

Podľa § 5 ods. 1 zák. č. 437/2004 Z. z. pri určení výšky náhrady za bolesť a výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa vychádza z celkového počtu bodov, ktorým sa bolesť alebo sťaženie spoločenského uplatnenia ohodnotilo v lekárskom posudku (§ 7 a 8).

Podľa § 5 ods. 2 zák. č. 437/2004 výška náhrady za bolesť a výška náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa určuje sumou 2 % z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za kalendárny rok predchádzajúci roku, v ktorom vznikol nárok na náhradu podľa odseku 1, za jeden bod a výsledná suma sa zaokrúhli na najbližšie celé euro smerom nahor.

Podľa § 7 ods. 1 zák. č. 437/2004 Z. z. lekársky posudok spracúva posudzujúci lekár a vydáva zdravotnícke zariadenie, ktorého posudzujúci lekár vypracoval lekársky posudok. Ak je posudzujúcim lekárom lekár zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti, lekársky posudok posudzuje primár príslušného oddelenia alebo prednosta príslušnej kliniky zdravotníckeho zariadenia alebo jeho zástupca, ak rozsah následkov presahuje 200 bodov.

34. Prvým nárokom podanej žaloby žalobcovia v 1. až 4. rade žiadali, aby žalovanej bola uložená povinnosť zaslať im list znenia, ktorým sa ospravedlňuje za porušenie povinnosti pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti žalobkyni v 1. rade pri pôrode a po pôrode dňa 12. 8. 2019, v dôsledku čoho došlo k porušeniu práva žalobcov na ochranu ich osobnosti.

Občiansky zákonník v ust. § 11 zakotvuje právo fyzickej osoby na ochranu jej osobnosti, najmä života, zdravia, občianskej cti, ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

V zmysle § 13 Občianskeho zákonníka má osoba, do ktorej práva na ochranu osobnosti bolo neoprávnene zasiahnuté, právo domáhať sa proti subjektu zásahu upustenia od neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti (tzv. negatórna žaloba), odstránenia následkov takéhoto zásahu (tzv. reštitučná žaloba) a poskytnutia primeraného zadosťučinenia (tzv. satisfakčná žaloba). Právne prostriedky ochrany osobnosti sú v citovom ustanovení vymenované len demonštratívne a zákon

nevylučuje prípadné uplatnenie aj iných právnych prostriedkov. V praxi sa napríklad možno žalobou na súde domáhať zverejnenia výroku, že konkrétne slovné alebo písomné výroky, zasahujúce do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby, sú nepravdivé. Z hľadiska zabezpečenia efektívnej ochrany osobnosti je preto nevyhnutné zvoliť proti každému neoprávnenému zásahu do osobnostných práv taký právny prostriedok ochrany (prípadne viacero takýchto prostriedkov), ktorý poškodenému subjektu zabezpečí najúčinnejšiu ochranu jeho práv chránených ustanovením § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Primerané zadosťučinenie je špeciálnym právnym inštitútom ochrany osobnosti so satisfakčnou povahou. Jeho primárnym účelom je priznanie satisfakcie fyzickej osobe, ktorej osobnostné práva boli porušené, pretože následky neoprávneného zásahu do jej práva na ochranu osobnosti zvyčajne spôsobili nemožnosť obnovenia pôvodného stavu. Ide pritom o právny prostriedok výlučne morálneho, imateriálneho pôsobenia. Je ho možné úspešne uplatniť iba v prípadoch, keď s ohľadom na závažnosť neoprávneného zásahu a ním spôsobené následky nebudú postačovať primárne právne prostriedky ochrany, t. j. upustenie od neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti a odstránenie následkov takéhoto zásahu. Konkrétnym prejavom poskytnutia primeraného zadosťučinenia v praxi býva napríklad ospravedlnenie, odvolanie urážlivých výrokov alebo náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Pokiaľ ide o primeranosť zadosťučinenia zakotvenú v ust. § 13 Občianskeho zákonníka, táto sa odvíja najmä od okolností konkrétneho prípadu. Poskytnutie primeraného zadosťučinenia sa spravidla vykoná v mieste uskutočnenia protiprávneho zásahu do osobnostného práva, kde dôjde zo strany povinnej osoby k ospravedlneniu alebo odvolaniu urážlivých výrokov.

Výrok, ktorým žalobcovia v 1. až 4. rade žiadali o ospravedlnenie, nebol dostatočne precizovaný a v takom rozsahu, ako bol uvedený v žalobnom návrhu, mu nebolo možné vyhovieť. Nebolo preukázané, aby došlo k porušeniu povinnosti pri pôrode (čo bude podrobne odôvodnené v ďalšej časti rozsudku), resp. nebolo jasne špecifikované, aká konkrétna povinnosť pri pôrode bola porušená.

Súd je v sporovom konaní viazaný nárokom žalujúcej strany a nemôže sám nahrádzať jej povinnosť presne špecifikovať, čoho sa uplatneným nárokom domáha, ak to nie je z obsahu žalobného petitu zrejmé.

Forma ospravedlnenia pri porušení osobnostných práv prichádza do úvahy najmä vtedy, ak do ochrany konkrétnej osobnosti bolo zasiahnuté verejne, napr. formou zverejnenia nepravdivých informácií vo verejných telekomunikačných prostriedkoch, na internetových portáloch alebo verejných stretnutiach občanov, kedy je na mieste zverejnenie ospravedlnenia ako forma určitej satisfakcie.

Žalobkyňa v 1. rade však uviedla, že ona nechcela zverejňovať, čo sa jej stalo, lebo sa hanbila a kvôli tomu ani nevyhľadala psychologickú pomoc. Postráda sa tak účel písomného ospravedlnenia žalovanej, keďže žalobcovia by ho nechceli zverejniť, aby široká verejnosť nebola informovaná o následkoch pôrodu žalobkyne v 1. rade.

To, že došlo k porušeniu povinnosti žalovanej pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti žalobkyni v 1. rade, majú žalobcovia preukázané samotným stanoviskom Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a prípadne aj samotným rozsudkom súdu, ak nadobudne právoplatnosť v rozsahu, ktorým bolo žalobe vyhovené.

Samotné znenie listu, ktorým by sa mala žalovaná ospravedlniť, bolo formulované tak, že by sa mala ospravedlniť za porušenie povinnosti pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti žalobkyni v 1. rade pri pôrode a po pôrode. Z vykonaného dokazovania však nevyplýva, že žalovaná porušila povinnosti pri pôrode takým spôsobom, aby sa za to mala žalobcom ospravedlniť. V ďalšej časti odôvodnenie tohto rozsudku sa súd bude podrobne zaoberať pochybeniami pri samotnom pôrode (najmä chýbajúcim operačným protokolom), ale je zrejmé, že pri podávaní žaloby žalobkyňa mala na mysli iné – zásadné pochybenie, za ktoré považovala použitie vakuuextraktora.

Z obsahu listu, ak by ho súd ponechal v nezmenenom rozsahu, by však nebolo zrejmé, ktoré konkrétne porušenia povinnosti pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti žalovaná porušila a to tak, že by sa za ne mala ospravedlniť. List bol koncipovaný žalobcami len veľmi všeobecne a preto v tejto časti nebolo možné žalobe vyhovieť.

Súd tak žalobu zamietol v časti žiadaného nároku žalobcov v 1. až 4. rade na písomné ospravedlnenie.

35. Druhým nárokom žaloby bola žiadosť žalobkyne v 1. rade, aby jej žalovaná titulom bolestného vyplatila sumu 8.104,- eur, titulom náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sumu 52.676,- eur a titulom nemajetkovej ujmy sumu 50.000,- eur, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Po vykonanom dokazovaní žalobkyňa v 1. rade čiastočne zobrala žalobu späť a to pokiaľ ide o nárok na bolestné vo výške 2.026,- eur a v tejto časti žiadala konanie zastaviť. Nárok na priznanie bolestného tak uplatňovala len vo výške 6.078,- eur.

Z dôvodu čiastočného späťvzatia žaloby, súd konanie zastavil o zaplatenie sumy 2.026,- eur a to podľa ust. § 145 Civilného sporového poriadku.

Podľa § 145 ods. 1 CSP ak je žaloba vzatá späť celkom, súd konanie zastaví.

Podľa § 145 ods. 2 CSP, ak je žaloba vzatá späť sčasti, súd konanie o tejto časti zastaví. O čiastočnom späťvzatí žaloby rozhodne súd v rozhodnutí vo veci samej.

Podľa § 146 ods. 1 CSP, súd konanie nezastaví, ak žalovaný so späťvzatím žaloby z vážnych dôvodov nesúhlasí. Na nesúhlas žalovaného so späťvzatím žaloby sa neprihliada, ak dôjde k späťvzatiu žaloby skôr, než sa začalo predbežné prejednanie sporu podľa § 168 alebo pojednávanie.

V danom prípade k čiastočnému späťvzatiu žaloby došlo po začatí pojednávania, ale žalovaná s čiastočným späťvzatím žaloby súhlasila a preto súd konanie zastavil o zaplatenie sumy 2.026,- eur.

36. Nárok na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyňa preukazovala aj súkromným znaleckým posudkom znalca prof. MUDr. Jozefa Višňovského, CSs. a žalovaná namietala použitie tohto znaleckého posudku v konaní z dôvodu, že znalec je z úkonu vylúčený, pre pomer k veci, lebo sa podieľal na vypracovaní podkladov pre stanovisko Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou.

V tejto súvislosti súd zdôrazňuje, že žalobkyňa predložila súkromný znalecký posudok, ktorý je v zmysle ust. § 209 ods. 1 CSP predložený stranou bez toho, aby znalecké dokazovanie nariadil súd. Posudok obsahoval v jeho doplnku aj doložku, podľa ods. 2 tohto ustanovenia.

Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia ak je spolu so žalobou predložený súkromný znalecký posudok, ktorý má všetky zákonom predpísané náležitosti a obsahuje doložku o tom, že znalec si je vedomý následkov vedome nepravdivého znaleckého posudku, postupuje sa pri vykonávaní tohto dôkazu akoby išlo o znalecký posudok súdom ustanoveného znalca.

Podľa § 11 ods. 1 Zák. č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov znalec, tlmočník alebo prekladateľ je vylúčený, ak možno mať pre jeho pomer k veci, k zadávateľovi alebo k inej osobe, ktorej sa úkon týka, pochybnosť o jeho nezaujatosti.

Podľa § 11 ods. 2 len čo sa znalec, tlmočník alebo prekladateľ dozvie o skutočnostiach, pre ktoré je vylúčený, bezodkladne to oznámi zadávateľovi. Ak je zadávateľom súd alebo iný orgán verejnej moci, rozhodne o jeho vylúčení tento orgán.

V danom prípade súd nebol zadávateľom vypracovania znaleckého posudku a teda o vylúčení znalca nemohol ani rozhodnúť.

Samotná skutočnosť, že znalec bol oboznámený so skutočnosťami, ktoré mohli byť neskôr aj podkladom pre vypracovanie jeho znaleckého posudku, by nebol dôvod na jeho vylúčenie.

Tu súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Cdo/8/2022, podľa ktorého samotná skutočnosť, že znalec podal znalecký posudok už v rámci trestného konania, bez ďalšieho automaticky nezakladá jeho zaujatosť pri podávaní následného znaleckého posudku v inom konaní a to ani len z dôvodu, že sa už oboznámil so skutočnosťami týkajúcimi sa posudzovanej otázky.

Zákon o znalcoch neobsahuje žiadnu výslovnú úpravu o vylúčení znalca len z dôvodu, že už skôr podal znalecký posudok v tej istej veci pre iný subjekt, či už verejného alebo súkromného sektora. Hoci znalec posudzuje tú istú udalosť v rámci trestného konania a samozrejme sa oboznámi so skutočnosťami, ktoré môže použiť následne pri podávaní znaleckého posudku na základe objednávky strany sporu v civilnom konaní, získanie a použitie týchto informácií v rámci podania následného znaleckého posudku nie je možné automaticky vyvodiť ako dôvod zakladajúci pochybnosť o jeho zaujatosti z hľadiska ust. § 49 ods. 1 CSP v spojení s § 11 ods. 1 Zákona o znalcoch. Stále ide len o výkon znaleckej činnosti a odborné posúdenie určitej otázky, ktorej je síce podkladom pre súdne rozhodnutie, avšak nerieši samotný súdom posudzovaný nárok. Niet dôvodu, prečo by znalec mal v rámci posúdenia tej istej odbornej otázky v rámci dvoch po sebe nasledujúcich konaní, pristupovať k ich riešeniu odlišne, ako to naznačuje žalovaná. Práve naopak, javí sa „takáto situácia z pohľadu detailnejšieho obrazu znalca na posudzovaný prípad ako prínosná."

Analogicky súd nevidel dôvod na zaujatosť znalca, pretože vypracoval podklady, ktoré boli použité Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou pri vypracovaní jeho stanoviska pri prešetrovaní podnetu žalobkyne v 1. rade. Samotný znalec sa pred súdom vyjadril tak, že zaujatým sa necíti byť.

Súd tak vychádzal pri posúdení nároku na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyne v 1. rade nielen zo znaleckého posudku, ktorý bol vypracovaný na podnet súdu a to znaleckou organizáciou LEGE ARTIS, ale aj zo znaleckého posudku prof. MUDr. Višňovského, CSc..

37. Žalobkyňa uplatnila nárok na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia s tvrdením, že zo strany žalovanej došlo k porušeniu ust. § 4 ods. 3 zák. č. 576/2004 Z. z., t. z. poskytnúť jej zdravotnú starostlivosť správne. Žalobcovia v postupe žalovanej v priebehu pôrodu a starostlivosti po pôrode vidia porušenie právnej povinnosti, v príčinnej súvislosti s ktorým bola žalobkyni v 1. rade spôsobená škoda na zdraví.

Žalovaná sa s tým nestotožnila a poukázala na znalecký posudok spoločnosti LEGE ARTIS a jeho doplnok, v zmysle ktorého vzniknuté komplikácie s poranením recta a pošvy vznikli v dôsledku nutnosti viesť pôrod operačne, vakuumextraktorom. Toto nemožno považovať za starostlivosť non lege artis. Všetky poranenia vznikli ako komplikácia pri pôrode s nutnosťou operačného zákroku. Keďže komplikácie zdravotnej starostlivosti nie je možné považovať za postup non lege artis, keďže sú prirodzenou a trvalou súčasťou akejkoľvej zdravotnej starostlivosti, žalovaná má za to, že nie je daný základ nároku, teda neexistuje protiprávny úkon, ktorý by mal spôsobiť komplikácie, ktoré sú predmetom požadovaného odškodnenia. Žalovaná tak namietala aj nedostatok príčinnej súvislosti, lebo neexistuje porušenie zákona, ktoré by bolo v príčinnej súvislosti s následkami, ktorými žalobkyňa odôvodňuje nárok na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia.

So stanoviskom žalovanej sa súd nestotožňuje a považuje ho len za účelovú obranu, lebo nekorešponduje jednak so záverom stanoviska Úradu pred dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ale ani so závermi 2 znaleckých posudkov, z čoho 1 bol vypracovaný znaleckou organizáciou. Výsledky dokazovania preukázali, že žalovaná porušila svoju zákonnú povinnosť poskytnúť zdravotnú starostlivosť správne, čím porušila ust. § 4 ods. 3 Zák. č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa hore citovaného ustanovenia poskytovateľ je povinný poskytovať zdravotnú starostlivosť správne. Zdravotná starostlivosť je poskytovaná správne, ak sa vykonávajú všetky zdravotné úkony na správne určenie choroby so zabezpečením včasnej a účinnej liečby s cieľom uzdravenia osoby, alebo zlepšenia stavu osoby pri zohľadnení súčasných poznatkov lekárskej vedy a v súlade so štandardnými postupmi na výkon prevencie, štandardnými diagnostickými postupmi a štandardnými terapeutickými postupmi pri zohľadnení individuálneho stavu pacienta.

Súd má za to, že zdravotná starostlivosť poskytnutá žalobkyni v 1. rade bola v rozpore s citovaným ustanovením a preto žalobkyňa v 1. rade utrpela škodu na zdraví a súd považoval nárok na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia čo do základu za dôvodný.

38. Súd vychádzal jednak z oznámenia o výsledku prešetrenia podnetu Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ktorý konštatoval, že zdravotná starostlivosť žalobkyni v 1. rade nebola poskytnutá správne. Úrad v oznámení popísal celý priebeh hospitalizácie žalobkyne v 1. rade od jej prijatia na gynekologicko-pôrodnícke oddelenie Nemocnice v Humennom dňa 11. 8. 2019 až po prepustenie z Nemocnice Snina, s. r. o. po vykonanej operácii a kontrolu v tejto nemocnici dňa 14. 10. 2019. Pokiaľ ide o zdravotnú starostlivosť poskytnutú žalovanou, úrad konštatoval, že u žalobkyne v 1. rade nebola dostatočne vykonaná revízia a ošetrenie pôrodných ciest po pôrode. Postup žalovanej pri poskytovaní perinatálnej zdravotnej starostlivosti nebol správny a došlo k porušeniu § 4 ods. 3 zák. č. 576/2004 Z. z..

Znalec I. H. A. M., N. vo svojom znaleckom posudku konštatoval, že postup žalovanej pri poskytnutí zdravotnej starostlivosti žalobkyni v 1. rade bol jednoznačne neadekvátny a nesprávny a to počas prvej, druhej a tretej doby pôrodnej, ako aj vo včasnom popôrodnom období. Tento postup hodnotil ako non lege artis a vo svojej výpovedi pred súdom sa priklonil k názoru, že pri pôrode žalobkyne v 1. rade použitie vakuumextraktora nebolo nutné, lebo nič tomu nenasvedčovalo. Konštatoval, že po pôrode, pri ošetrovaní epiziotómie a pôrodného poranenia – ruptúry pošvovej steny vľavo, boli ponechané v pošve tampóny, pravdepodobný jeden zo zdrojov popôrodných komplikácií, dehyscencie sutury, rectovaginálnej fistuly a poškodenia análneho sfinkteru. Podľa jeho názoru došlo u žalobkyne v 1. rade počas pôrodu k poškodeniu zdravotného stavu, ktoré sa prejavilo vo včasnom šestonedelí zápalovým procesom, rozpadom epiziotómie, inkontinenciou stolice z poranenia zvierača konečníka a únikom stolice cez pošvu pre rectovaginálnu fistulu.

Poukázal na to, že v zdravotnej dokumentácii žalobkyne v 1. rade chýba operačný protokol, z ktorého by bolo možné zistiť indikácie pre použitie VEX. Preto poranenia, ktoré pri použití VEX vznikli, nie je možné hodnotiť ako komplikáciu, ale ako poškodenie pri medicínsky neindikovanom postupe, postupe nen lege artis. Zároveň to platí aj o postupe, pri ktorom boli v tele žalobkyne v 1. rade ponechané tampóny, pravdepodobný jeden zo zdrojov popôrodných komplikácií. Ako ďalšie uviedol zápalový proces v tele v dôsledku ponechania týchto tampónov, mechanické poranenie počas realizácie VEX a nesprávne vyhodnotenie stupňa pôrodného poranenia a následné nedostatočné ošetrenie pôrodných poranení.

Aj znalecká organizácia LEGE ARTIS vo svojom posudku konštatovala, že neúplné až absentujúce sú zápisy v zdravotnej dokumentácii žalobkyne v 1. rade. Pôrodnícke nálezy sú nekompletné a chýba zásadný nález, ktorý indikoval ukončenie pôrodu v II. dobe pôrodnej pôrodníckou vaginálnou operáciou vakuumextraktorom. Chýba operačný protokol o prevedení danej operácie a chýba podrobný záznam z revízie pôrodných ciest po pôrode s detailným opisom vzniknutých poranení a spôsobe ich ošetrenia. Chýba záznam o revízii dolného segmentu maternice v mieste jazvy po predchádzajúcom reze a odhad krvnej straty bol nesprávny. S najväčšou pravdepodobnosťou poranenie rodidiel – pošvy konečníka a análnych sfinkterov nebolo včas rozpoznané v celom rozsahu, nebolo adekvátne ošetrené prvotným zošitím, ale o tejto fáze pôrodu neexistuje žiaden zápis. Počas pôrodu došlo ku komplikácii s poškodením zdravia rodičky vyplývajúcej z povahy operačného pôrodu, poranenie rodidiel a konečníka nebolo včas rozpoznané v celom rozsahu, nebolo adekvátne ošetrené prvotným zošitím a nemožno vylúčiť poruchu hojenia aj z iných faktorov. K poškodeniu zdravia žalobkyne v 1. rade došlo použitím vakuumexktraktora, pričom komplikáciám pri takomto type pôrodu možno predchádzať alebo ich aspoň znížiť na najnižšiu možnú mieru správnym dodržaním indikačných podmienok a správnou technikou.

Znalecká organizácia konštatovala, že metóda pôrodu bola zvolená správne, lebo pacientka nemala žiadne indikácie na opätovné ukončenie pôrodu cisárskym rezom a I. doba pôrodná trvala 7 hod. a 40 min., čo je fyziologické. Počas II. doby pôrodnej, vzhľadom na fázu pôrodu, polohu a naliehanie hlavičky v pôrodných cestách, už pominuli podmienky na ukončenie pôrodu cisárskym rezom a keďže pacientka podľa vlastnej výpovede nevedela plod vytlačiť, na ukončenie musel byť použitý VEX.

Znalecká organizácia popísala aj vyšetrenia u zmluvnej gynekologičky H. E. v dňoch 19. 8. 2019 a 23. 9. 2019 a vylúčila, aby k poraneniam, ktoré u žalobkyne v 1. rade boli popísané, došlo pri vyšetrení u tejto gynekologičky. Naopak, konštatovala, že k poraneniu pošvy, recta a análnych sfinkterov došlo počas použitia vakuumextraktora v II. dobe pôrodnej, pri vyberaní plodu. Pokiaľ ide o tampóny ponechané v tele žalobkyne v 1. rade, znalecká organizácia uviedla, že bez jednoznačného nálezu patológa, že išlo o cudzorodý materiál v podobe ponechaných tampónov, nemožno toto tvrdenie akceptovať. Uviedla tiež, že vyšetrenie biologického tkaniva musí byť vykonané patológom.

Tak z lekárskej správy, ako aj výsluchu H. E. vyplýva, že pri prvom vyšetrení žalobkyne v 1. rade po pôrode dňa 19. 8. 2019 lekárka vytiahla z tela pacientky 2 zhluky tampónov, ktoré boli obalené ľudskými exkrementami a hnisavým nánosom. Z týchto tampónov sa šíril extrémny zápach, lebo boli v tele pacientky už niekoľko dní a lekárka ich neposlala na biopsiu, lebo nešlo o biologický materiál. Pri svojej výpovedi pred súdom uviedla, že si je tým stopercentne istá a navyše na podporu svojho názoru bol privolaný aj ďalší gynekológ MUDr. Buhaj, ktorý sa s názorom gynekologičky stotožnil. Prítomná bola aj zdravotná sestra, ktorá tieto tampóny videla. Lekárka tiež konštatovala, že prvé vyšetrenie bolo pre žalobkyňu v 1. rade mimoriadne bolestivé a preto ho urobila veľmi citlivo. Videla opuch sliznice, hematóm, zabudnuté tampóny a odobrala kultiváciu zo sliznice pošvy. Až pri druhom vyšetrení 23. 8. 2019, kedy bolo možné žalobkyňu v 1. rade dôslednejšie vyšetriť, vizuálne videla v pošve stolicu a pohmatom zistili fistulu medzi konečníkom a pošvou, lebo fistula sa nedá vidieť.

39. Súd sa priklonil k stanovisku znaleckej organizácie LEGE ARTIS, že použitie VEX pri pôrode bolo nevyhnutné, lebo aj H. I. L. pri svojom výsluchu pred súdom uviedol, že tento operačný zákrok bol nevyhnutný a žiaden lekár nepoužije túto metódu, ak by nemusel. Išlo o život zachraňujúci úkon pre dieťa, ktorý v danom štádiu pôrodu nemá alternatívu. Spôsob, akým bol prevedený však nie je možné dodatočne hodnotiť, lebo chýba operačný protokol, ktorý by jednak odôvodnil použitie VEX, ale bol by aj zaznamenaný celý priebeh tohto operačného zákroku.

Nevyhotovenie operačného protokolu súd hodnotí ako zásadné pochybenie pri poskytnutí zdravotnej starostlivosti žalobkyni v 1. rade, lebo chýbajú podklady pre posúdenie, či použitie VEX v II. fáze pôrodnej bolo nevyhnutné, kto o jeho použití rozhodol, na základe čoho, ako tento operačný zákrok prebiehal a k akému konkrétnemu ošetreniu pacientky došlo po jeho použití. Ak by operačný protokol existoval, neboli by pochybnosti o tom, či použitie VEX bolo v danom štádiu pôrodu nevyhnutné, či pôrod prostredníctvom tohto operačného zákroku prebiehal štandardne a či boli riadne vykonané aj všetky úkony potrebné na ošetrenie žalobkyne v 1. rade po jeho použití. Súd teda považuje za zásadné porušenie poskytnutia zdravotnej starostlivosti aj nevyhotovenie operačného protokolu, bez existencie ktorého sa súd musel prikloniť len k jednému zo stanovísk znalcov, ktoré boli rozdielne v tom, či potreba použitia VEX bola nutná alebo nie. V tejto súvislosti súd konštatuje, že pri operačnom zákroku, akým je použitie VEX pri pôrode, existujú komplikácie v rozsahu od 3 až do 29 %, avšak súd by považoval následky na zdravotnom stave žalobkyne v 1. rade za komplikácie len vtedy, ak by postup bol štandardný, t. z. žeby jednotlivé poškodenia zdravia žalobkyne v 1. rade boli riadne popísané v operačnom protokole, riadne ošetrené a následky by aj tak pretrvávali. Aj zo znaleckého posudku znaleckej organizácie LEGE ARTIS však vyplýva, že pri včasnom rozpoznaní a ošetrení následkov použitia VEX by zranenia žalobkyne boli v menšom rozsahu, možno žiadne alebo minimálne, čo by malo vplyv aj na stanovenie bodového ohodnotenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia.

Súd sa nestotožnil so stanoviskom znaleckej organizácie LEGE ARTIS, že nie je možné bez nálezu patológa potvrdiť, že v tele žalobkyne v 1. rade boli zabudnuté tampóny. Súd vypočul ako svedkyňu H. E., oboznámil sa aj s jej lekárskou správou a písomným vyjadrením, ktoré bolo do konania doložené a nemal dôvod pochybovať o vierohodnosti svedeckej výpovede tejto svedkyne. Svedkyňa uviedla, že si je stopercentne istá, že z tela žalobkyne v 1. rade vytiahla 2 zhluky ponechaných tampónov, ktoré v jej tele boli už niekoľko dní, spôsobovali prekážku v odtoku lochií a dôsledkom bolo šírenie sa enormného smradu z tela žalobkyne v 1. rade. Ide o lekárku, gynekologičku, ktorá uviedla, že materiál – tampóny, ktoré vytiahla z tela žalobkyne v 1. rade neodoslala na biopsiu, lebo nešlo o biologický materiál, či si overila aj prostredníctvom ďalšieho gynekológa MUDr. Buhaja.

Súd vyvodil záver, že pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti zo strany žalovanej v 1. rade po pôrode žalobkyne v 1. rade, boli v jej tele ponechané 2 zhluky tampónov, čo nemožno hodnotiť inak ako poskytovanie zdravotnej starostlivosti v rozpore so zákonom a to § 4 ods. 3 zák. č. 576/2004 Z. z..

Ako nesprávnu a teda rozpornú s hore uvedeným ustanovením zák. č. 576/2004 Z. z. súd považoval aj zdravotnú starostlivosť, ktorú žalovaná v 1. rade poskytla žalobkyni v 1. rade bezprostredne po ukončení pôrodu prostredníctvom VEX. Tak Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ako aj zvery 2 znaleckých posudkov konštatujú, že u žalobkyne v 1. rade nebola dostatočne vykonaná revízia a ošetrenie pôrodných ciest po pôrode, poranenie pošvy, konečníka a análnych sfinkterov nebolo včas

rozpoznané, nebolo adekvátne ošetrené a zdravotná starostlivosť tak nebola poskytnutá správne, čím došlo k porušeniu § 4 ods. 3 zák. č. 576/2004 Z. z..

Súd má za to, že bol preukázaný prvý predpoklad vzniku občiansko-právnej zodpovednosti za náhradu škody a nemajetkovej ujmy a to je protiprávny úkon žalovanej. Keďže sa súd nestotožnil s tvrdením žalovanej o tom, že išlo len o bežnú komplikáciu pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, bola preukázaná aj príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a následkom, ktorým je poškodenie zdravia žalobkyne v 1. rade. Ďalšími predpokladmi sú vznik škody a zavinenie. Škoda bola preukázaná vo vzťahu k žalobkyni v 1. rade ohodnotením bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia a zavinenie žalovanej je rovnako tak preukázané, lebo stačí nevedomá nedbanlivosť.

40. Pri bodovom ohodnotení bolestného súd vychádzal len zo znaleckého posudku znaleckej organizácie LEGE ARTIS a priznal bolestné za položku 90h – prederavenie, roztrhnutie alebo pretrhnutie hrubého čreva bez resekcie, ktorá bola hodnotená 40 bodmi, ktoré znalecká organizácia zvýšila o polovicu, t. j. celkovo na 60 bodov.

Priznal tiež bolestné za položku č. 101 – poranenie pošvy, alebo vonkajších rodidiel, ktorú znalecká organizácia ohodnotila 90 bodmi, ktoré zvýšila o polovicu, t. j. o 45 bodov. Spolu tak priznala 135 bodov.

Bolestné tak súd priznal v rozsahu 195 bodov, ktoré vynásobil sumou 20,26 eur za 1 bod a teda bolestné bolo vypočítané vo výške 3.950,70 eur, ktoré súd zaokrúhlil v súlade s § 5 ods. 2 zák. č. 437/2004 Z. z. na celé euro smerom nahor, t. z. na 3.951,- eur.

Súd sa nestotožnil s bodovým ohodnotením bolestného prof. MUDr. Višňovským, CSs. (mimo položky 101, ktorá bola obidvoma znalcami rovnako hodnotená), lebo vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že znalec nemohol použiť položku 90ch (prederavenie, roztrhnutie, alebo pretrhnutie hrubého čreva s resekciou), lebo takéto poranenie pri poskytnutí zdravotnej starostlivosti žalobkyni v 1. rade nebolo preukázané a teda nebolo možné ani hodnotiť bolesť vo vzťahu k takémuto zraneniu. U žalobkyne nedošlo k prederaveniu, roztrhnutiu alebo pretrhnutiu hrubého čreva s resekciou, ale bez nej a preto správne bolestné vo vzťahu k tomuto zraneniu ohodnotila znalecká organizácia LEGE ARTIS položkou 90h.

Súd tiež pri bolestnom nepriznal jeho náhradu podľa položky č. 234 hodnotenej prof. MUDr. Jozefom Višňovským, CSc., lebo cudzie teliesko z tela žalobkyne v 1. rade nebolo chirurgicky odstránené (H. E. vo svojej výpovedi potvrdila, že tampóny vytiahla pomocou klieštikov) a tiež sa nestotožnil s položkou č. 239, čo je rozsiahlejšia incízia, lebo zo zdravotných záznamov vyplýva, že incízia bola v rozsahu 2 cm, čo znalecká organizácia hodnotila ako štandardný postup a jej lekár MUDr. Suchánek na pojednávaní uviedol, že u žalobkyne v 1. rade nedošlo k rozsiahlejšej incízii.

Navyše znalec prof. MUDr. Jozef Višňovský, CSc. každý z položiek bolestného navýšil o 100 %, hoci zák. č. 437/2004 Z. z. mu umožňoval ju zvýšiť iba o polovicu v zmysle § 9 ods. 5 zák. č. 437/2004 Z. z..

41. Náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia súd rovnako priznal podľa záverov znaleckého posudku a jeho doplnku, vypracovaného znaleckou organizáciou LEGE ARTIS a to za položku 314 – nedomykavosť ritných zvieračov v hodnote 900 bodov a za položku 433a – keolidné jazvy po poraneniach, popáleninách alebo pooperačných zákrokoch podľa lokalizácie v hodnote 2 x 100 bodov, t. j. 200 bodov.

Spolu tak súd bodovo priznal sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 1295 bodov, ktoré vynásobil sumou 20,26 eur za 1 bod, t. z. celkovo priznal žalobkyni v 1. rade sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 22.286,- eur.

Súd sa nestotožnil ani s bodovým ohodnotením sťaženia spoločenského uplatnenia prof. MUDr. Višňovského, CSc., podľa ktorého by mala byť použitá položka 90ch, lebo tá bola použitá pri ohodnotení bolestného vo forme položky 90h a nemôže byť ohodnotená dvakrát. Rovnako sa nestotožnil s použitím položky č. 313, čo je sterkolárna píšťala podľa sídla a rozsahu reakcie v okolí, lebo použitie tejto položky bolo priamo vylúčené vypracovaním doplnku znaleckej organizácie LEGE ARTIS, ktorá na základe

podrobných vyšetrení zdravotného stavu žalobkyne v 1. rade uviedla, že sterkolárna píšťala sa v jej tele už nenachádza.

I. H. M., N. v sťažení spoločenského uplatnenia použil aj položky č. 314 a 433a, tak ako ich použila aj znalecká organizácia LEGE ARTIS.

42. Žalobkyňa spolu s nárokom na vyplatenie náhrady bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia žiadala priznať aj nemajetkovú ujmu vo výške 50.000,- eur.

Žalovaná sa s týmto nárokom nestotožnila a poukázala na uznesenie 1ÚS/426/2014, v ktorom Ústavný súd SR uviedol, že právo na náhradu škody z titulu náhrady sťaženia spoločenského uplatnenia podľa ust. § 444 Občianskeho zákonníka a právo na náhradu nemajetkovej ujmy podľa ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka sú samostatné nároky fyzickej osoby a preto ich nemožno duplicitne uplatňovať na základe rovnakých skutkových tvrdení, hoci aj v dvoch samostatných konaniach pred príslušným súdom.

Žalovaná poukázala na to, že ústavný súd je najvyššou súdnou inštanciou v Slovenskej republike a po tomto rozhodnutí už neexistujú žiadne iné rozhodnutia, ktoré by s ním boli nekoexistentné.

Súd sa s horeuvedeným názorom žalovanej nestotožňuje a pokiaľ ide o uznesenie Ústavného súdu SR 1ÚS/426/2014, poukazuje na to, že ide o ojedinelé rozhodnutie ústavného súdu v danej oblasti, ktoré nie je pre súd právne záväzné.

Naopak súd poukazuje na iné rozhodnutia, či už najvyššieho súdu alebo Krajského súdu v Bratislave, ktoré boli vydané aj po uznesení 1ÚS/426/2014.

Žalobkyňa v 1. rade žiadala priznať nemajetkovú ujmu, ktorou sa odstraňujú niektoré následky ujmy spôsobenej na zdraví a živote. Vzhľadom na ich nemajetkovú povahu určí peňažnú čiastku súd tak, aby bola pre poškodeného satisfakciou za porušenie osobnostných práv. Ochranu života a zdravia sledujú predovšetkým ustanovenia o ochrane osobnosti (§ 11 a nasl. OZ) a osobitné nároky pri škode na zdraví vo forme bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia sú upravené v § 444 OZ. Obidva inštitúty majú síce spoločný cieľ (ochrana života a zdravia), avšak líšia sa spôsobom nápravy chráneného stavu. Podľa ust. § 11 OZ sa za primárny prostriedok považuje morálne zadosťučinenie a len výnimočne sa priznáva právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 OZ). Výška nemajetkovej ujmy nie je určená zákonom, odvíja sa od podanej žaloby a jej prípadnú modifikáciu vykoná súd. V prípade bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia poškodenému zásadne prislúcha majetková satisfakcia, jej opodstatnenie a výška závisí od lekárskeho posudku, zisteného bodového ohodnotenia a prípadne aj od zvýšenia lekárom a súdom. Z ustanovení § 2 ods. 1, § 3 ods. 1 a 2 a § 4 ods. 1 a 2 zák. č. 437/2004 Z. z. treba vyvodiť, že zmyslom náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia je poskytnúť peňažnú náhradu za ujmu spôsobenú zásahom do telesnej integrity fyzickej osoby. Z nich, ani zo zásad na hodnotenie bolesti, zásad na hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia, ale ani zo sadzieb bodového ohodnotenia nevyplýva, že by sa náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia poskytovali za ujmu, ktorá sa premieta do osobnostnej sféry fyzickej osoby a do jej postavenia v spoločnosti.

43. Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 7Cdo/65/2013 z 28. 4. 2014 uviedol: „Nemajetkovou ujmou v zmysle ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je ujma v nemajetkovej sfére života fyzickej osoby, ktorá sa bezprostredne nepremieta do fyzickej integrity ani do majetkovej sféry fyzickej osoby a treba ju dôsledne odlišovať od majetkovej ujmy, vrátane ujmy na zdraví s majetkovými dôsledkami (pozri § 16 Občianskeho zákonníka) a inej nemajetkovej ujmy vzniknutej ako priamy dôsledok zásahu do telesnej integrity fyzickej osoby, za ktorú sa náhrada poskytuje podľa iných predpisov (pozri § 444 Občianskeho zákonníka). Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je dosiahnuť vyváženosť medzi ujmou na hodnotách ľudskej dôstojnosti a jej konkrétnym finančným vyjadrením. Cieľom je zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu a poskytnúť čo najúplnejšiu a najúčinnejšiu občiansko-právnu ochranu osobnosti fyzickej osoby. Na rozdiel od toho, zmyslom náhrady ujmy vzniknutej ako priamy dôsledok zásahu do telesnej (fyzickej) integrity fyzickej osoby (§ 444 Občianskeho zákonníka) je poskytnúť relutárnu náhradu za ujmu spôsobenú poškodením zdravia, jeho liečenia alebo odstraňovania jeho následkov (bolestné), resp.

za ujmu na zdraví, ktorá má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, pre uspokojenie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh (sťaženie spoločenského uplatnenia).“

Najvyšší súd SR aj v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/99/2016 uviedol, že: „V súčasnosti platná právna úprava dôsledne rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka (s ním spojeným právom na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch) a právom na náhradu škody v zmysle § 415 a nasl. Občianskeho zákonníka. Medzi týmito dvoma inštitútmi je pojmová a obsahová odlišnosť. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo, rýdzo osobnostnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Právo na náhradu škody a právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby teda predstavujú dve celkom samostatné práva, ktoré sú podmienené rôznou sférou ochrany zabezpečovanej Občianskym zákonníkom. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a nárok na náhradu škody na zdraví za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 444 Občianskeho zákonníka sú samostatné právne prostriedky ochrany fyzickej osoby a preto ich nie je možné uplatniť na základe totožných skutkových tvrdení. Postup pri uplatnení nárokov podľa § 444 a § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka významne ovplyvňujú skutkové tvrdenia, ktoré nesmú byť totožné. V tejto súvislosti nie je dôležité pomenovanie nárokov, podstatná je v tejto súvislosti totožnosť, resp. odlišnosť skutočností, ktoré sú predmetom nároku. Z koncepcie právnej úpravy, ktorá rozlišuje medzi inštitútom ochrany osobnosti a náhrady škody vyplýva, že nároky majúce základ v týchto inštitútoch sú samostatné a vzájomne nezávislé; každý z týchto inštitútov poskytuje ochranu iným zložkám v rámci duševnej integrity jednotlivca. Právo na ochranu osobnosti primárne poskytuje ochranu pred zásahmi do psychicko-morálnej integrity osoby, pričom právo na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia poskytuje prevažne ochranu zásahov do fyzickej integrity jednotlivca. Tieto nároky, sledujúc ochranu rôznych záujmov, je preto potrebné považovať za rovnocenné a samostatné. Nie je možné vylúčiť, že jedným konaním budú súčasne naplnené predpoklady zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, ako aj podmienky na náhradu škody. Preto nie je vylúčené, aby napr. v dôsledku spôsobenej dopravnej nehody spojenej so zásahom do práva na ochranu zdravia vznikli dotknutej osobe nároky vyplývajúce z ustanovení o náhrade škody ako aj z ustanovení o ochrane osobnosti.“

Krajský súd v Bratislave v rozsudku z 18. 10. 2022, sp. zn. 14Co/207/2019 uviedol, že sa prikláňa k názoru vyslovenému Najvyšším súdom SR v rozhodnutí sp. zn. 7Cdo/65/2013, podľa ktorého ten istý skutkový dej môže v niektorom prípade zakladať tak nárok na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej fyzickej osobe na jej osobnostných právach. Tento názor považoval za spravodlivejší, nakoľko záver, že rámec špeciálnej úpravy odškodnenia ujmy na zdraví fyzickej osoby zahŕňa v sebe aj ochranu dôstojnosti osoby dotknutej neoprávneným zásahom i práva na súkromný a rodinný život, nemá oporu v platnej právnej úprave odškodnenia ujmy na zdraví. Dospel k záveru, že žalobkyňa sa v danom konaní mohla domáhať popri nároku na bolestné a sťaženia spoločenského uplatnenia i nároku z titulu ochrany osobnostných práv.

Nastoleným problémom sa okrajovo zaoberaj aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí 4Cdo/34/2023 z 31. 1. 2024, kedy posudzoval plynutie premlčacej lehoty pri uplatnenej náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch, ale konštatoval, že v prejednávanej veci bolo preukázané, že neoprávneným konaním žalovanej bolo jedným činom (nesprávne poskytnutou zdravotnou starostlivosťou pri pôrode) zasiahnuté do osobnostných práv žalobkyne (do práva na súkromie a rodinný život), ktorý nastal momentom (okamihom) nesprávne poskytnutej zdravotnej starostlivosti.

44. Na základe ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR mal súd za to, že je možné súčasne uplatniť nároky na ochranu osobnosti v podobe náhrady nemajetkovej ujmy, ako aj nároky na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia z konania žalovanej, ktorým bolo nesprávne poskytnutie zdravotnej starostlivosti žalobkyni v 1. rade. Išlo o jeden skutkový základ, ktorý založil dva samostatné nároky, ktoré sú vzájomne nezávislé a poskytujú ochranu iným zložkám v rámci telesnej a duševnej integrity jednotlivca.

45. Občiansky zákonník v ust. § 11 priznáva každej fyzickej osobe právo na ochranu osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Zákon nepodáva výpočet konkrétnych foriem zásahov, ktorými môžu byť dotknuté osobnostné práva, stanovuje ale znaky, za prítomnosti ktorých treba určité správanie považovať za

zásah do osobnosti (objektívna spôsobilosť zásahu negatívne dopadnúť na osobnosť fyzickej osoby, neoprávnenosť zásahu a príčinná súvislosť medzi určitým konaním a porušením alebo ohrozením osobnostných práv).

Mnohorakosti prejavov jednotlivých stránok a zložiek osobnosti fyzickej osoby zodpovedá aj široké spektrum možných zásahov do jednotlivých z týchto stránok a zložiek osobnosti. Právo na ochranu zdravia ako také nepochybne patrí medzi osobnostné atribúty každého človeka a je pre každú fyzickú osobu jedným z najvýznamnejších stránok a zložiek ochrany jej osobnosti, pretože má bezprostredný dopad na kvalitu jej života.

Vo všeobecnosti pod nemajetkovou ujmou je možné s prihliadnutím na rozhodovaciu prax súdov rozumieť psychické útrapy, poníženie alebo inú citovú ujmu, ktorú poškodená osoba utrpela z protizákonného konania. Právo domáhať sa takejto náhrady sa priznáva každému, komu škoda alebo ujma vznikla ako dôsledok takéhoto nezákonného postupu.

Kritériá, na základe ktorých sa určí výška náhrady nemajetkovej ujmy, je súd povinný zisťovať z vykonaného dokazovania. Pri hodnotení okolností spadajúcich pod tieto kritériá je možné vychádzať z toho, že relevantnými skutočnosťami sú všetky tie, ktoré sa inak podraďujú pri uplatnení práva na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, najmä občianskej cti a ľudskej dôstojnosti a vážnosti, súkromného a rodinného života, osobnej slobody, slobody pohybu i pobytu.

46. Súčasťou práva na ochranu osobnosti je i právo na súkromie a rodinný život, ktoré v sebe zahrňuje tiež právo na spolužitie s ďalšími osobami, predovšetkým s členmi rodiny. Občiansko-právne sankcie za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby upravuje ust. § 13 Občianskeho zákonníka. Určenie subjektov, na ktoré dopadajú sankcie podľa tohto zákonného ustanovenia, zákonná úprava vymedzuje vzťahom medzi osobou, do ktorej práv na ochranu osobnosti bolo neoprávnene zasiahnuté (môžu ňou byť len fyzické osoby) a osobou, ktorá neoprávnený zásah spôsobila (môžu ňou byť aj právnické osoby). Pri neoprávnenom zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby vzniká osobná väzba medzi oprávnenou osobou na jednej strane a povinnou osobu na strane druhej. Práva a povinnosti vyplývajúce z tohto právneho vzťahu sa viažu na určitú osobu.

Rešpektovanie súkromného života, zahŕňa aj právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami. Súčasťou súkromného života je aj rodinný život zahŕňajúci aj vzťahy medzi blízkymi príbuznými s osobami v úzkom citovom, priateľskom alebo inom vzťahu.

47. Súd má za to, že nesprávne poskytnutou zdravotnou starostlivosťou žalovanou došlo u žalobkyne v 1. rade k porušeniu osobnostných práv a to najmä práva na život, ľudskú dôstojnosť, súkromie a rodinný život.

Zásah do práva na zdravie bol primárne odškodnený nárokom na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, najmä položkou 314, čo je nedomykavosť ritných zvieračov.

Žalobkyňa v 1. rade vo svojej výpovedi uvádzala, že najvýraznejšie obmedzenia v osobnom a spoločenskom živote má práve z dôvodu nedomykavosti ritných zvieračov, ktoré spôsobujú nepredvídateľnosť stolice a stres s použitia toalety. Uviedla, ži si nemôže plánovať dlhé cesty bez pravidelných prestávok, musela vylúčiť niektoré potraviny, je obmedzená používaním hygienických potrieb a nutnosťou osprchovania sa a hygieny po použití každej toalety. Súd tieto obmedzenia nemohol zohľadniť pri určení výšky nemajetkovej ujmy, lebo spadajú pod aplikáciu použitia položky 314 pri odškodnení sťaženia spoločenského uplatnenia.

Súd má však za to, že konaním žalovanej non lege artis došlo aj k porušeniu práva žalobkyne v 1. rade na ľudskú dôstojnosť, lebo vo svojej výpovedi popisovala, že sa hanbí za následky na zdraví, ktoré utrpela pri pôrode, zažila pocit nefunkčnosti ako ženy a matky, stráca záujem o pohlavný styk, ktorý je pre ňu bolestivý. Zničila sa jej sebadôvera, lebo neustále prežíva pocit hanby z toho, čo sa jej stalo.

Následkom bolo aj pociťovanie negatívnych emócií a to hnev voči lekárke, ktorej žalobkyňa v 1. rade zazlievala jej nesprávny postup pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, prežívala pocit smútku a stratila

dôveru v zdravotnícke zariadenie. Negatívne emócie, ktoré prežívala, spôsobili to, že veľa plakala a bola nepokojná.

Došlo aj k porušeniu práva na rodinný život, lebo bezprostredne po pôrode bolo žalobkyni v 1. rade odopreté byť so svojou novonarodenou dcérou, ktorú nemohla ani kojiť, lebo stratila mlieko a následne jej boli predpísané antibiotiká, ktoré musela užívať. Nemohla sa starať ani o syna, ktorý mal v tom čase 3 roky, nastupoval do materskej škôlky a žalobkyňa pri tom nemohla byť a starostlivosť oňho museli zabezpečovať príbuzné. Hoci žalobkyňa spolu s manželom, žalobcom v 2. rade, plánovali početnejšiu rodinu, chceli mať 3 deti, žalobkyňa v 1. rade po prežitých udalostiach odmieta tretie tehotenstvo a preto k rozšíreniu rodiny už nepríde.

V neposlednej miere súd zohľadnil aj to, že došlo k zásahu do súkromia žalobkyne v 1. rade, lebo si neužila pocit radosti z novonarodeného dieťaťa a pocit šťastia vystriedal žiaľ, stres, šok a pocit hanby z toho, čo sa jej stalo. Reálne si uvedomovala, že mohla zomrieť a preto mala strach o svoj život a prežívala šok z toho, že sa musí podrobiť ďalšej operácii.

Žalobkyni v 1. rade bol odopretý pocit radosti z narodenia dieťaťa a všetky pozitívne emócie s tým spojené. Žalobkyňa v 1. rade sa nemohla sústrediť na to, že sa jej narodilo zdravé dieťa, ale musela pociťovať obavy a strach o svoj zdravotný stav a život. Vystriedanie pozitívnych emócií z narodenia dieťaťa negatívnymi emóciami, obavami o život a zdravie spôsobili taký výrazný zásah do osobnostných práv žalobkyne, že bolo potrebné priznať jej aj nemajetkovú ujmu v peniazoch.

Pokiaľ ide o výšku, žalobkyňa uplatnila sumu 50.000,- eur, ktorú súd považoval za nenáležitú aj s poukazom na rozhodovaciu prax súdov, ktoré pri smrti blízkej osoby poskytujú nemajetkovú ujmu v rozsahu 10 až 15.000,- eur za smrť blízkej osoby.

Súd aj s prihliadnutím na finančné odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia (ktorým došlo k odškodneniu najvýraznejších ťažkostí žalobkyne spojených s nedomykavosťou ritných zvieračov) priznal žalobkyni nemajetkovú ujmu vo výške 6.000,- eur. Túto sumu považoval za primeranú prežitým útrapám tak, aby táto suma nemala za následok finančné obohatenie sa žalobkyne v 1. rade na úkor žalovanej, ale aj tak, aby mala relutárnu funkciu a mala aj určitý výchovný následok, t. z. aby žalovaná predišla obdobným prípadom, lebo následkom by bolo aj priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch.

48. Spolu tak súd priznal žalobkyni v 1. rade sumu 32.237,- eur pozostávajúcu z náhrady bolestného vo výške 3.951,- eur, v náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 22.286,- eur a 6.000,- eur priznal ako náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Keďže žalobkyňa zobrala žalobu späť v časti bolestného o sumu 2.026,- eur, v tejto časti bolo konanie zastavené.

49. Žalobcovia v 2. až 4. rade si uplatnili náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a to tak, že žalobca v 2. rade žiadal priznať sumu 40.000,- eur, ako manžel žalobkyne v 1. rade a žalobcovia v 3. a 4. rade po 20.000,- eur, ako maloleté deti žalobkyne v 1. rade.

Žalovaná sa k uplatneným nárokom vyjadrila tak, že je neprimerane vysoká a zákonodarca uprednostňuje nemateriálnu formu satisfakcie pred materiálnou. Podľa jej názoru vzhľadom na výšku uplatnenej náhrady táto má charakter neprípustného obohacovania sa. U žalobcov v 2. až 4. rade ani nie je možné vyvodiť, na základe akých skutočností by sa im nemajetková ujma mal priznať, keďže žalobcovia ju v podanej žalobe nijako neodôvodnili.

Priznanie nemajetkovej ujmy žalobcom v 2. až 4. rade bolo odôvodnené až v priebehu konania a to tak, že manžel žalobkyne prežíval strach o život a zdravie manželky, v práci bol nesústredený a počas jej sprevádzania po lekároch nemohol pracovať. Mal pocity zúfalstva, prežitého v strachu a neistote o zdravie a budúcnosť manželky a musel sám zabezpečovať starostlivosť o deti a domácnosť. Spolu s manželkou plánovali tretie dieťa, čo však teraz už vylučujú a majú problémy aj v sexuálnom živote. Rovnaké skutočnosti uvádzal žalobca v 2. rade aj vo svojej výpovedi a uviedol, že si vážnosť situácie uvedomil až vtedy, keď sa dozvedel, že manželka mohla reálne zomrieť, ak by sa v nej vyvinulo sepsa v dôsledku zabudnutých tampónov. Mal zlosť na primára, ale ovládol sa a nešiel to osobne riešiť. Prežil

šok z toho, že manželka sa musí veľmi rýchlo podrobiť ďalšej operácii, v dôsledku čoho zostal doma sám s dvoma deťmi. Starostlivosť o novonarodené dieťa, ako aj o staršieho syna, museli prevziať staré matky, lebo on musel chodiť do práce, kde bol nesústredený a pri sprevádzaní manželky po lekárskych úkonoch pracovať nemohol vôbec. Keď prišla manželka z Nemocnice v Snine, tak iba ležala a bolo treba sa postarať ešte aj o ňu, nielen o deti. Situáciu popísal tak, že pocit šťastia z novonarodeného dieťaťa vystriedal pocit zúfalstva a strachu o manželku. Potvrdil problémy v sexuálnom živote aj to, že s manželkou plánovali tretie dieťa, ale teraz o tom už neuvažujú. Stav manželky ho obmedzuje aj v cestovaní na dlhé vzdialenosti a došlo aj k strate súkromia, lebo staré mamy museli byť v domácnosti nepretržite asi 3 mesiace.

Na základe hore uvedených skutočností mal súd za preukázané, že u žalobcu v 2. rade došlo neposkytnutím správnej zdravotnej starostlivosti zo strany žalovanej jeho manželke, žalobkyni v 1. rade k zásahu do jeho osobnostných práv. Zásah bol tak významný a dlhodobý, že nepostačilo nemateriálne zadosťučinenie, ale bolo potrebné priznať aj finančnú kompenzáciu. U žalobcu v 2. rade došlo k zásahu do práva na rodinný život a do práva na súkromie. Žalobca v 2. rade bol výrazne zasiahnutý v emocionálnej oblasti a to nielen prežívaním negatívnych emócií vo vzťahu k poskytnutiu zdravotnej starostlivosti žalovanou a lekármi, ktorí boli pri pôrode, ale aj obmedzenými pozitívnymi emóciami vyvolanými narodením druhého dieťaťa. Takýto výrazný zásah nemožno reparovať len formálnym ospravedlnením, lebo prežité udalosti sa už nedajú zvrátiť. Súd vnímal ako najzásadnejšiu skutočnosť to, že žalobca v 2. rade sa nemohol tešiť z narodenia druhého dieťaťa, prežívať pocit radosti a venovať svoju pozornosť tomuto dieťaťu. Namiesto toho musel zabezpečiť starostlivosť pre dve deti a prežívať obrovský strach o zdravotný stav svojej manželky. Bolo narušené jeho právo na pokojný rodinný život a na súkromie a právo na duševnú integritu.

Uplatnenú výšku nemajetkovej ujmy súd považoval za nenáležite vysokú, nekorešpondujúcu s priznávaním nemajetkovej ujmy pozostalým pri strate ich blízkej osoby. Súd vykonané dokazovanie vyhodnotil tak, že priznal žalobcovi v 2. rade nemajetkovú ujmu vo výške 3.000,- eur a prevyšujúcej časti ju zamietol. Priznanú výšku nemajetkovej ujmy súd považoval za dostatočnú aj vzhľadom na časový úsek, v ktorom táto ujma pretrvávala po pôrode žalobkyne v 1. rade. Samotný žalobca v 2. rade uviedol, že to bola doba asi 3 mesiacov, po ktorej sa situácia v rodine stabilizovala a pretrvali len zdravotné komplikácie týkajúce sa žalobkyne v 1. rade, ktoré ho obmedzujú len v oblasti cestovania a intímneho života. Tu je však potrebné konštatovať, že ani žalobkyňa ani žalobca v 2. rade nepredložili súdu žiaden odborný lekársky posudok potvrdzujúci to, že pohlavný styk je pre žalobkyňu v 1. rade bolestivý, zapríčinený následkami nesprávne poskytnutej zdravotnej starostlivosti zo strany žalovanej a teda, že odmietanie pohlavného života je v priamej príčinnej súvislosti so zdravotnou starostlivosťou poskytnutou žalovanou pri pôrode žalobkyne v 1. rade.

50. Priznanie nemajetkovej ujmy pre žalobcov v 3. a 4. rade, teda deti žalobcov v 1. a 2. rade bolo odôvodnené tak, že bolo pretrhnuté silné citové puto počas hospitalizácie žalobkyne v 1. rade a žalobca v 4. rade strávil prvý deň škôlke bez mamy, čo veľmi zle znášal. Žalobkyňa nebola schopná sa po pôrode o tohto syna postarať, nemohla ho vziať do náručia, ísť s ním na ihrisko, prechádzku a podobne. Odvtedy sa na mamu ešte viac upol.

Žalobkyňa v 1. rade vo svojej výpovedi tieto skutočnosti potvrdila a uviedla, že syn znášal situáciu veľmi ťažko a nechce v noci zostať spať bez rodičov nikde, hoci má už 9 rokov. Aj žalobca v 2. rade vo svojej výpovedi popisoval ako negatívne zasiahla najmä druhá hospitalizácia do života ich syna, žalobcu v 4. rade.

51. Pokiaľ ide o maloletú žalobkyňu v 3. rade, u nej bola žiadaná nemajetková ujma vo výške 20.000,- eur, hoci išlo o novonarodené dieťa, v súvislosti s pôrodom ktorého došlo k nesprávnemu poskytnutiu lekárskej starostlivosti zo strany žalovanej žalobkyni v 1. rade.

Žalobcovia v 1. a 2. rade odôvodnili priznanie nemajetkovej ujmy tak, že došlo k pretrhnutiu puta s novorodeniatkom, o ktoré sa žalobkyňa v 1. rade nevládala postarať už v nemocnici, po kolapse večer po pôrode. Zo stresu stratila mlieko, teda nemohla svoje dieťa dojčiť ako iné matky. Stratila čas, ktorý mohla s maloletou stráviť, lebo musela navštevovať lekárov a podrobiť sa ďalšej hospitalizácii.

Aj keď priznanie nemajetkovej ujmy maloletej žalobkyni v 3. rade bolo odôvodnené najmä ujmou na strane matky, súd má za to, že aj maloletej žalobkyni v 3. rade je potrebné priznať nemajetkovú ujmu v peniazoch.

Maloletá žalobkyňa v 3. rade bola novonarodeným dieťaťom a preto si súvislosti so zhoršeným zdravotným stavom svojej mamy nemohla uvedomovať. Aj napriek tomu bolo zasiahnuté do jej práva na rodinný život, lebo prvé okamihy po svojom narodení nestrávila v prítomnosti matky tak ako iné bábätká, ale osamote, len v prítomnosti nemocničného personálu. K tomu nemuselo dôjsť, ak by žalobkyni v 1. rade bola zo strany žalovanej poskytnutá zdravotná starostlivosť správne. Rovnako došlo k zásahu do jej práva na zdravie a rodinný život, lebo nemohla byť kojená a bola ochudobnená o pocity stráviť prvé okamihy svojho života v náručí svojej mamy, lebo tá nebola spôsobilá poskytnúť jej náležitú starostlivosť ani po prepustení z pôrodnice. Jednak bola vyčerpaná a zoslabnutá a jednak sa musela podrobiť ďalšej operácii v Snine a maloletá J. tak musela byť v starostlivosti starých mám. Aj keď ide o blízke príbuzné, nemohli v plnom rozsahu nahradiť žalobkyni v 1. rade, ako matku, pričom bez pochýb pre zdravý duševný život a vývoj každého novorodenca sú prvé dni strávené v prítomnosti matky veľmi dôležité, lebo práve vtedy dochádza k vzniku nenahraditeľnej väzby medzi matkou a dieťaťom. Súd tak dospel k názoru, že aj u maloletej žalobkyne v 3. rade, hoci bolo novonarodeným dieťaťom, došlo k zásahu do práva na súkromie a rodinný život a hoci si to neuvedomovala, tieto práva porušené boli a to nesprávne poskytnutou zdravotnou starostlivosťou zo strany žalovanej. Ak by zdravotná starostlivosť bola poskytnutá správne, maloletá J. by prvé okamihy svojho života strávila v spoločnosti svojej matky, bola by kojená a jej emocionálny vývoj by nebol narušený odlúčením od matky v prvých dňoch jej života.

Súd tak aj maloletej žalobkyni v 3. rade priznal nemajetkovú ujmu vo výške 500,- eur a v prevyšujúcej časti ju zamietol.

Súd poukazuje na neprimerane vysokú sumu, ktorá bola žiadaná ako nemajetková ujma pre maloletú žalobkyňu v 3. rade a s poukazom na dôvody nepriznania takejto vysokej sumy u maloletého žalobcu v 4. rade, návrhu vyhovel len čiastočne. Aj u maloletej žalobkyne v 3. rade má súd za to, že nepostačuje len priznanie vo forme nemajetkovej náhrady, ale potrebné priznať aj finančnú čiastku, lebo značným spôsobom bolo zasiahnuté do osobnostných práv maloletej žalobkyne v 3. rade, hoci ona si to ako novonarodené dieťa nemohla uvedomiť.

52. Súd má za to, že aj u žalobcu v 4. rade došlo k zásahu do jeho osobnostných práv, najmä práva na rodinný život. Hoci si vzhľadom na jeho vek (3 roky) neuvedomoval všetky súvislosti, ale určite vnímal atmosféru v rodine, ktorá nebola pozitívna. Určite vnímal strach o zdravie žalobkyne v 1. rade, ale aj nepokoj plynúci z obáv o jej budúcnosť. Narušil sa harmonogram, na ktorý bol zvyknutý a chýbala mu mama, ktorá mu nemohla poskytnúť osobnú starostlivosť. Určite vnímal, že sa okolo neho niečo deje a aj keď si to nedokázal vysvetliť, musel vidieť, že starostlivosť namiesto mamy mu poskytujú babky. Rodičia popisovali, že išiel prvýkrát do škôlky a nesprevádzala ho mama a nešla s ním ani nasledujúce dni, čo si určite uvedomoval. Do odchodu mamy do pôrodnice s ňou trávil všetok čas a tešil sa na príchod súrodenca. Namiesto toho celá rodina riešila starostlivosť o mamu, oňho, aj o domácnosť. Rodičia uviedli, že situácia v ňom zanechala taký následok, že nechce nikde zostať spať bez rodičov a pri odchode mamy na lekársky úkon sa bojí, že tam už zostane.

Na základe takto zistených skutočností súd priznal maloletému žalobcovi v 4. rade právo na nemajetkovú ujmu vo výške 500,- eur a v prevyšujúcej časti ju zamietol. Považoval uplatnený nárok vo výške 20.000,- eur za neprimerane vysoký a nenáležitý, vzhľadom na vek žalobcu v 4. rade v období, kedy žalovaná poskytovala lekársku starostlivosť jeho mame, žalobkyni v 1. rade. Zásah do jeho osobnostných práv nebol taký, aby mu mohla byť priznaná nemajetková ujma vyššie, aká sa priznáva pozostalým pri strate blízkej osoby. Zároveň výške nemajetkovej ujmy nemôže slúžiť ako finančné obohatenie na strane dotknutej osoby. Súd má za to, že nemajetková ujma, ktorá bola priznaná, zodpovedá stavu, ktorý si maloletý žalobca v 4. rade ako dieťa mohol uvedomiť, ale zároveň súd vnímal to, že zo strany žalovanej nepostačuje len nemateriálne odškodnenie spôsobenej ujmy na osobnostných právach žalobcu v 4. rade.

53. Posledným nárokom žalobkyne v 1. rade bolo priznanie sumy 3.634,20 eur ako náklady za vypracovanie znaleckého posudku.

Súd tento nárok posúdil ako nárok na príslušenstvo pohľadávky a to náklady spojené s jej uplatnením podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Súd však tento nárok považoval za neopodstatnený, lebo na preukázanie výšky bodového ohodnotenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia stačilo, aby žalobkyňa predložila lekársky posudok v zmysle § 7 zák. č. 437/2004 Z. z.. Na preukázanie opodstatnenosti nároku mala žalobkyňa k dispozícii stanovisko Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ktorého záverom je to, že zdravotná starostlivosť žalovanou nebola žalobkyni v 1. rade poskytnutá správne. Najmä za situácie, že žalovaná sa s týmto stanoviskom nestotožnila, bolo zrejmé, že v konaní bude potrebné vypracovať znalecký posudok a tak žalobkyňa v 1. rade nemusela vynakladať finančné prostriedky na predloženie súkromného znaleckého posudku, ktorý v danom štádiu konania nebol potrebný. Možno priznať len účelne vynaložené náklady spojené s uplatnením pohľadávky, za čo súd nepovažoval súkromný znalecký posudok, ktorého vypracovanie znalec fakturoval sumou 3.634,20 eur. Súd tak v tejto časti žalobu zamietol.

54. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Súd priznal žalobcom vo vzťahu k žalovanej právo na náhradu trov konania v celom rozsahu, avšak len z prisúdených súm a nie z uplatňovaných nárokov.

Pri danom type súdnych konaní sa pri hodnotení úspechu strany posudzuje úspech čo do základu, lebo výška uplatnených nárokov závisela jednak od znaleckého posúdenia (bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia u žalobkyne v 1. rade) a jednak od úvahy súdu v prípade priznania náhrady nemajetkovej ujmy.

Keďže žalobcovia čo do základu boli pri uplatnení svojich nárokov plne úspešní, súd im v celom rozsahu priznal právo na náhradu trov konania z prisúdených súm.

O výške trov bude rozhodnuté samostatným uznesením, ktoré vydá po právoplatnosti rozsudku súdny úradník v súlade s ust. § 262 ods. 2 CSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné v zmysle ust. § 355 Civilného sporového poriadku (CSP) odvolanie, ktoré sa podľa ust. § 362 CPS podáva v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Humenné.

Podľa ust. § 358 CSP odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa ust. § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa ust. § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa ust. § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že:
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa ust. § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa ust. § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.